IOANNIS DESPAVTERII NINIVI-TAE, DE FIGVRIS LIBER: EX QVINTIL.

Donato, Diomede, Valla, Placentino,
Mancinello, Nigro, pluribusque, dili-
genter, integerrimeque concinnatus.
Hunc libellū, candide lector, habes
caſtigatiorē redditum, Addi-
tis nuper adnotationibus
quas tale ſignū ✳ in-
dicat. Reſtitutis
etiã gręcis
notan-
dis.

LVGDVNI.
M D XXXVI.

¶ Joannis foſſonij Melotenſis:
ad lectorem Tetraſticon.

Qui latios tentare lacus: variamq; poeſim
 Sedatamq; ſacro vis Helicone ſitim
Perlege quas doctus tibi dat Niniuita: figuras.
 Tramite ſic facili nota Poeſis erit.

¶ Joannis Frigidinale Pernenſis
ad lectorem Hexaſticon.

Haec Deſpauterij voluantur ſcripta: probatis
 Que de caudicibus ſedula carpſit apes
Hinc tibi multimodam poterit vir cogere fugem.
 Quem bonus arti doce Palladis vritamor.
Candide zoileos igitur depone latratus.
 Nec capera frontem lector amice tuam.

Joannes Deſpanterius Niniuita Joanni Molino Canonico Tornacenſi clariſſimo: muſarum delitijs: ⁊ Neruiorum decori. S. P. D.

Figuras noſtras Joannes Moline diſertiſſime tue celſitudini dicandas cenſui: non quo celebrior per me fieres: verum vt ſint dulce amicitie noſtre monumentum. Tu enim latine lingue doctiſſimus: neqꝫ grece imperitus: famiger abilior eo ꝙ cui noſtre nuge claritatis quicꝙ abijciāt. Miraberis ſcio qui poſt Mancinellū de figuris ſcribere auſim: cauſaꝫ paucis accipe. Antonius Mancinellus acerrimi ingenij grammaticus de figuris tam docte ſcripſit vt opuſculum eius aſſuatur grammatice Sulpicij/Nebriſſenſis ⁊ plurium vtqꝫ olim ea de cauſa negauerim me de figuris quicꝙ ſcripturum. Verum ſuperiore anno Badius communis amicus: ſine controuerſia doctiſſimus: admonuit vt Mancinelli figuras diligentius examinarem: quod vt feci: ſtatiꝫ cognoui me operepreciū facturum ſi ex ipſo et Quintiliano ceteriſqꝫ qui de figuris ſcripſerūt: nouum de his opuſculum excuderem: quum propter aliarum propter male obſeruatas a Mancinello ⁊ alijs ſyllabarum quantitates: etiam citra metri neceſſitatem. Quod autem hic affert ad ſui excuſationem Mancinellus vt faſtis Baptiſta Mantuanus illud manilij. Ornari res ipſa negat contenta doceri: mihi neutiqꝫ placet. Neqꝫ enim Manilius paſſim contra latinorum conſuetudinem confundit omnia: quia latinitatis ⁊ quantitatum obſeruantiſſimus eſt: niſi forſan in Italia ⁊ naufragia: in tantopere. Itaqꝫ veniam petit. Manilius: non ſi more iſtorum omnia inquinet: verum ſi non tam eleganter tanqꝫ ſuaui modulatiōe carmina ſua ꝙ aliorum fluant. Res enim cogit verſus interdum fieri duriuſculos. Ita ornari res ipſa negat contenta doceri. Proinde ridiculus eſt qui penultimam produxit in acinus: peribolus ⁊c. dicta authoritate: vt putat ſatis excuſatus. Nihil tale reperitur in figuris noſtris quas tibi nūcupatas diſertiſſime Moline hilari fronte ſuſcipito: ⁊ ab inuidorum ſugillationibus ꝑ virili parte defendito. Vale e muſeo nr̄o Cominienſi quarto nonas Maias. Anno dn̄i ſeſquimilleſimo vigeſimo Nono.

ℂ Joannis Deſpauterij Niniuite. De figuris liber Unicus.

ℂ Figure definitio ⁊ diuiſio.

ARte nouata aliqua dicendi forma figura eſt.
Sunt eius ſpẽs metaplaſm⁹:ſchema:tropuſq̃
Quas manifeſtatis vitijs reſerabimus ample.

Figura

ℂ Figura eſt arte aliqua nouata forma dicẽdi. Aut figura eſt cõfirmatio quedam orationis remota a cõmuni ⁊ primũ ſe offerẽte ſone. Utraq̃ definitio eſt Quintiliani in lib. ix. de inſtitutione oratoria. Ex quo ⁊ octauo eiuſdẽ ſumpta ſunt ferme omnia que de figuris ſcripſere; Donat⁹/Diomedes/Ualla/Placentinus/Niger/ Mancinell⁹ ⁊ ex primo eiuſdem: que de i Barbariſmo ⁊ Soloeciſmo tradiderunt hos ipſe poſtremum ſecutus: omnia copioſius ⁊ clarius tradere totis viribus conatus ſum: id an effecerim: lectores cãdidi facile iudicauerint. Figurarꝫ notitia eſt poetis oratoribusq̃ neceſſaria. vt Quintilianus declarat. Ceterꝫ fuerit opere preciũ vitiorꝫ naturã ante manifeſtare: que authore Fabio in primo: ſepe a figuris ſeparare difficile eſt tam facile ſpecie recti decipimur: tantaq̃ eſt ijs inter ſe cognatio vt quod in proſa aut apud imperitos vitij nomen indipiſcit: poetis veneri dicatur.

* Poetis et oratoribus figurarꝫ cognitio neceſſaria eſt.
Uitia.

ℂ De vitijs.

VItia orationis generalia ſũt tria: vt Diomedes ſcribit Obſcurũ inordinatũ/Barbarum/ Obſcuritatis ſpẽs ſunt octo. Acyrologia/pleonaſmos/periſſologia/amphibologia: tautologia/Eclypſis/cuꝫ apoſiopeſi/Aenigma/macrologia. Inordinate oratõis ſpecies ſunt q̃n q̃ authore Diome. Tapinoſis/cacophaton ſiue cacephaton/cacoſynthetõ/aeſchirologia/caccozelia. Barbare oratiõis ſpecies ſunt due. Barbariſmus ⁊ ſoloeciſm⁹ que vitia in primis vitanda primũ declarabuntur.

Inordinate orõnis ſpẽs q̃nq̃
Barbariſmus.

Barbariſmus eſt quiſquis ſcribendo ſiue loquendo
Uerbum corrumpit peregrinum eſt barbaralexis.

Barbaralexis.

ℂ Barbariſmus eſt vnice dictionis corruptio ſcribẽdo aut loquẽdo cõmiſſa vt tollero cuꝫ duob⁹ ll. Buſiris penultima correpta. Neq̃ eñ defendit authoritate papiniſ: plerîq̃ male putant. Barbariſmus ſcdaꝫ corripit. vt barbarus ideo exametrum. non ingreditur. ℂ Alexander eius loco Barbaris dixit: vt flectatur Barbaris idis Barbaralexis eſt dictio peregrina: vt gerra/bladum/ſtufa/fardellus/ catallum/ et mille id genus alia imperitis ſacerdotib⁹ ⁊ notarijs vſitatiſſima. elegãtie amatoribus ſummopere vitanda. Nonnulla tñ longo veterum vſu recepta ſunt: vt maſtruca aut maſtruga. Sardũ apud Cicero. veſtimẽti nomẽ. Magalia ⁊ mapalia punica lancea ⁊ gurdus ꝓ ſtolido hiſpanica Reda ⁊ Petorritũ vehicula galli. a Gaza perſicum. Acinaces medicũ: authore Donato. Mappa circo vſitatũ nomẽ punicũ. author Quintilianus in. j. Barbaralexis eſt ope adiectiui ⁊ ſubſtãtiui. lexis. i. dictio. lexicon vocabulariuꝫ. Barbariſmus dr̃ a barbarus. i. diſſonans: q2 a vera latinitate diſſonat/diſſidet/diſcordat. Barbari ab initio dicti ſunt. factitio nomine qui dure atq̃ aſpere loquebant. ℂ Barbari etiã ſunt quicũq̃ alienigene ꝓſertim feri ⁊ morib⁹ inculti. Martialis. Barbara pyramidũ ſyleat miracula mẽphis. Pſalmographus In exitu iſrael de egypto dom⁹ Jacob de populo barbaro. Greci p̃ſe barbaros cẽſebant etiam latinos. Plautus in aſinarie argumento Marcus barbare vertit. i. latine vt recte declarat meo iudicio Pylades. poſtea deſierunt latini inter barbaros haberi. Ceterum tam inter grecos q̃ latinos barbari ſemper vocati ſunt quicunq̃ latina ⁊ greca verba male ſcripſerunt: aut pronunciauerunt quos Alceus barbarophonos appellat: et ipſum vitium barbarophoniam. Differt barbariſmus a ſoloeciſmo q̃ hic orationis fit corruptio: ille vero vnice dictionis. auth. or Quintilianus in primo barbariſmus in proſa nomen ſuũ retinet: apud poetam Metaplaſ=

Lexis.
Barbar⁹
* Barbari qui ꝓus dicti
Barbarophon.

mus & patos nuncupatur. ideo licet et poetis depromantur barbariſmi exempla: ne credas ipſos locutos eſſe barbare ſuie (vt veteres ſepius dicebant) ruſtice. Sed intelligas barbariſmũ fore: ſi quis ita loqueretur in proſa. Itidem cenſendum eſt de ſoloeciſmo: cui ſchemati apud poetas nomen eſt.

¶ Barbariſmus fit duobus modis. Scripto & pronunciatione Idq̃ quadrifariã. Adiectione/detractione/mutatione/ tranſmutatione /lr̃e/ſyllabe/tpis. ¶ Adiectione lr̃e: vt reliqui e religio rellat⁹ gemino ll. ¶ Adiectione ſyllabe: vt alituũ mauorſinduperator. adiectione tpis: vt italia prima longa quũ ſit naturaliter breuis author Quintilian⁹ in primo Sic ſophia phia penultima longa barbariſm⁹ eſt nulla autoritate excuſabilis q̃cq̃d dicat hic Mancinell⁹ Detractione litere fit barbariſmus: vt ſidꝰ detracta a litere pretor dicat. Veluti fecit Lucili⁹ authore Diomede: pretor ne ruſtic⁹ fiat: quũ debeat ae ꝓnũciari praetor. Sed ſtructure gr̃a ſyllaba longa corripit̃. hec Diomedes Ergo manifeſtũ eſt ae diphthõgõ ſcribi & pronũciari. Sic ſi recte legat̃ illud Auſonij: ſed citheron toties ternas exercere ſacrauit: dicendũ erit Auſoniũ extrita priore vocali corripuiſſe ſcdam in citheron ꝓ cithaeron Mirũ eſt Auſonij enarrat' rẽ id ſilentio obruiſſe: Mihi certe nõ eſt veriſimile euꝫ locũ menda carere: de qua re & mille alij copioſe in maximo ope diſputabimus ſi mitiſſimus. Ieſus aliquot annos vite nr̃e adiecit. Itẽꝫ tuguri ꝓ tugurij infantibus paruis ꝓ infantibus. ¶ Detractione ſyllabe: vt ſurpitis: ſalmentũ. Sic ſi Quintiliano credas ſapis ꝓ iſapis In qua re cõplures ſugillat. palinodiã cantatur⁹ ſi bñ cõſiderauerit illud Silij in vit. Sed nõ ruricole firmarũt robore caſtra deteriore cauis veniẽtes montib⁹ vmbri. Hos eſis ſapiſq̃ lauãt repidaſq̃ ſonanti vertice cõtorquẽs vndas per ſaxa metaur⁹. ¶ Detractione tpis. vt ſteterũt penultima breui. ¶ Mutatione lr̃e fit barbariſm⁹. vt aſſuenio: vpilo ꝓ aduenio opilo ¶ Mutatione ſyllabe. vt pnuces ꝓpnices author donat⁹. ¶ Mutatione tpis vt teſte eodem apd Vergiliũ Feruere leucatẽ auroq̃ effulgere fluct⁹. lꝫ nõ deſint qui aſſerãt olim in vſu fuiſſe verbũ tertij ordinis Feruo: qđ Quintiliano inauditũ eſt: licet Lucili⁹ dixerit. Feruit aqua & feruet: feruit nũc feruet ad annũ. ¶ Trãſmutatione lr̃e fit barbariſm⁹ ſidꝰ lerigio ꝓ religio aut piegula ꝓ pgula dixerit Tinga placentin⁹ duos in vno nõie faciebat barbariſmos precul̃ã ꝓ pregulã dicẽs authore Quintiliano in primo. ¶ Trãſmutatione ſyllabe vt diſplicina ꝓ diſciplina. ¶ Trãſmutatione tpis vt ſi quis prima breui & ſecũda ꝓducta Lucia ꝓnunciet more imperitorũ. ¶ Fiunt (inquit Donat⁹) Barbariſmi per tonorũ cõmutationẽ. Nam ipſi adijciunt̃ detrahunt̃ mutant̃ & trãſmutant̃ quorꝫ exẽpla vltro ſe offerũt ſi quis indagat Totidẽ etiã modis per aſpirationẽ dephendit̃ barbariſm⁹. quẽ q̃dã ſcripto quidã ꝓnũciatiõe iudicãt aſcribẽdũ ꝓpter h quã alij lr̃am alij aſpirationis notã deputãt Fiũt quoq̃ barbariſmi per hiat⁹ & colliſiones. Sunt etiã male cõpoſitiones vt Cacoſynthetõ que vitia nõnulli Barbariſmũ eſſe putãt in quib⁹ ſũt metaciſmi labdaciſmi iotaciſmi hiat⁹ colliſiones & oĩa que pl⁹ equo min⁹ ve ſonãtia ab eruditis aurib⁹ reſpuunt̃. Nos cauẽda hec oĩa vitia prelocuti ꝯtrouerſiã de nõie prĩncipib⁹ relinquam⁹. Hec cũ Diomede Donat⁹. addit Diomedes iotaciſmi ſunt quũ i lr̃a ſupra iuſtũ decorẽ in dictionib⁹ oñdit̃. Labdaciſmi fiũt ſi lucẽ prima ſyllaba vel alma nimiũ pronũciem⁹ metaciſmi ſunt quũ in fine partiũ orõnis inuenit̃ m lr̃a⁹: & incipiens ſequẽs a vocali que nõ ſit loco cõſonãtis poſita. Hec eñ ſcribit̃ nõ autẽ pronunciat̃. vt quouſq̃ tandẽ abutere? Tunc aũt ꝓnunciam⁹ m lr̃aꝫ quũ ſequit̃ vocalis loco cõſonãtis poſita: vt eſt. Tum iuno eternũ ſeruãs. Diſtinctio quoq̃ ſepabat verba Dum cõderet vrbẽ: inferretq̃ deos latio. Que pronũciatio ſeruãda eſt: ne ſit barbariſmus non in ſcriptura: ſed in ſermone ſi enunciata fuerit. Hec Diomedes.

Barbariſmus quot modis fiat

Diphthõgus e ſcribenda.

Pretor

Citheron

Sapis ꝓ iſapis.

× Vergil. Obſtupuit ſteterũtq̃ come & vox faucibus heſit.

Feruo:

Male con poſitiões.

Iotaciſm⁹

Labdaciſmus.

Metaciſmus.

Soloeciſmus.

¶ Soloeciſmus.

Esto ſoloeciſmuꝫ vitioſa oratio queuis.

¶ Soloeciſm⁹ eſt impar & incõueniẽs cõpoſitura partiuꝫ orationis author Aſinius capito. vt acuta gladi⁹ Salucte reuerende magr̃. In ꝓſa p̃ſertim ſic impito excidat nomẽ ſuũ retinet: in carmie p̃ſtãtis poete ſchema vocat̃: & (vt Georgi. Val. aſſerit) alleoſis atq̃ ſoleophanes que nõia ſuis locis declarabunt̃. Differt ſoloeciſm⁹ a barbariſmo: vt dictũ eſt q: barbariſm⁹ dictionẽ corrũpit Soloeciſm⁹ vero orationẽ. diciturq̃ latine imparilitas

ſoloeciſmi a barbariſmo diſcrimen.

Scribiligo an ſcribligo.

a vetuſtiorib⁹ latinis ſtrib ligo dicebaẜ: a verſura. ſ. ⁊ prauitate tortuoſe orationis tan ꝑ ſter obligo quedā a ſtroblo. i. torqueo depꝛauo. Perott⁹ in cornucopie Scribligo dicit vt ſcriblita ex eodē forte ortum: vt credit. at in Diomede ⁊ Gellio ſtribligo offendo: qd magis placet nole ſoloeciſm⁹ cuȝ Quintiliano intrepidi vtamur: lȝ Gellius putet antiquiſſimū queq̄ ſoloecū ⁊ barbarū dixiſſe nō ſoloeciſmū neq̄ barbariſmū ſoloeci aūt nomen a ſolone deductū Laerti⁹ Diogenes teſtaẜ qui quū in Cilicia vrbē a ſuo nole ſoles cōdidiſſet: pauci ex Athenienſib⁹ quos in ea reliquit non multo interſecto tpe, corrupto patrio ſmone incōuenienti partiū ſtructura loqui ceperūt. Quapropter qui eo vitio aliqñ vterenẜ dicti ſunt σολοικισμὸν hoc eſt (vt Perott⁹ loquiẜ) ſoloeciſſare. ſoloe aūt vrbis nomen que poſt a Pompeio polis dicta eſt. Duas tñ ſyllabas obtinēs in oe diphthongon deſinit in ntō plurali: vt apud Pliniū inſularū nola aut oppidorū Toephrae. Neurce. ſoloe dioſcuroe paxoe cepoe ⁊ apud Ciceronē canephoroe. que ac ſi in i deſinerēt: faciūt obliquos per ſcdam declinationē. author Hermolaus barbarus in Pliniū. Male igitur imperitū vulgus cum Alexandro Soloe triſſyllabum profert a poetis ſoloeciſmus pro errore metaphoricos capiẜ. Juuenalis. Soloeciſmum liceat feciſſe marito.

Soloeciſmus quot modis.

Soloeciſmus fit modis generalibus quatuordecim.

Vergil. Tū phetōtiadas muſto circundat amaxe corticis et illud in rodeuȝ. Ab ſilice innuda cōnixa reliquit.

¶ Primo immutatione generum: vt ſpiſſus ſuber: pro ſpiſſum: Purpurea. Narciſſus. at Silaxatra. Vergilij authoritate excuſatur.

¶ Secundo immutatione caſuum: vt illum quem queris: ego ſum. Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. Niſi excuſatur: vt in Syntaxi noſtra docui.

¶ Tertio immutatione numerorū: vt ſaluete: ad vnum pro ſalue Turba clamant

¶ Quarto immutatione perſonarū: vt danai qui parent atridis q̄ primū arma ſumite ꝑ qui paretis Diomedes credit ſecūdā perſonā poni ꝑ tertia hic. Hec prima piacula ſunto pro ſint. donatus tamen amanto ſunto ⁊c. tertie perſone eſſe putat.

¶ Quinto immutatione temporū. vt fumat neptunia troia: pro fumauit. Licet de hoc ſit inter grammaticos controuerſia. Nec veni niſi fata locuȝ: ſe deq̄ dediſſent pro nec veniſſem. ponitur hic preteritum perfectum pro pluſq̄ perfecto: authore Diomede: et indicatiuus modus pro coniunctiuo.

¶ Sexto per qualitates: vel ſignificationes verboruȝ. Uergilius. Expoliantur eos vt corpora nuda relinquunt. Idem placidā paci nutritor oliuam: pro expoliant et nutrio. Fecit enim commune verbum nutrior ab eo: quod erat actiuum nutrio.

¶ Septimo per modos verborū: vt itis paratis arma ꝑ ite paratearma. Indicatiuum ꝑ imperatiuo poſuit authore Donato. Uerg. At rutulo regi ducibuſq̄ ea mira videri. Auſoa. videbāẜ: vt aſſerit Diomedes nōnulli malūt ſubaudire vbū ceperūt

¶ Octauo per aduerbia: vt intus eo ꝑ intro. Apuleij imperit⁹ miles Ubi ducis aſinū iſtū: pro quo ducis: ſilr fit ſoloeciſm⁹ authore Donato: quoties nomē ꝑ aduerbio poniẜ: vt toruūq̄ repente clamat ꝑ torue. Aut ſi ꝓpriū ꝑ appellatiuo donaẜ: vt Dardanus pro dardani⁹. Hauriat hūc oculis ignem crudelis ab alto dardanus.

Vergil. Sub lucē exportant calathis ꝑ ante luceȝ aut circa lucē. Illud quoq̄ eiuſdē in 4. eñ.

¶ Nono per prepoſitiones vt eo apud amicū. ꝑ ad amicū: ſoloeciſmus eſt teſtib⁹ Donato ⁊ Diomede. Uer. Rapuitq̄ in fomite flammā: ꝑ in fomite: quaſi ad fomitē ſub lucē ibant ꝑ ante. author Donat⁹. Ea tñ locutio tante authoritatis tibicinib⁹ fulcitur: vt cuiq̄ licitā putemus: videaẜ Syntaxis nr̄a: cui tñ de te licuit pro in te.

¶ Decimo per gradus: vt reſpondit Juno ſaturnia ſancta dearū: ꝑ ſanctiſſima: authore Donato Diomedes ponit exemplū Is queſtus eſt multo hubermimus quum debuerit dicere multo hubertior. Nos in Syntaxi oſtendimus id genus orationes eſſe oppido venuſtas tantum abeſt: vt vlla ſit ſoloeciſmi ſpecies.

Syluiste. Tyrrhene feras iagitare putaſti ꝑ in ſyluis.

¶ Undecimo per cōiunctiones: vt ſi copulatiua ꝑ diſiunctiua ponaẜ: aut contra: velutiq̄ probe apud Uergiliū in ij. enei. de quo durateo: ac capis ⁊ quorum melior ſententia menti: aut pelage danaum inſidias ſuſpectaq̄ dona precipitare iubent ſubiectiſq̄ vrere flammis: aut terebrare cauas vteri: ⁊ tentare latebras.

¶ Duodecimo per geminationē abnuēdi: vt nihil nūq̄ peccaui. ꝑ nihil vnq̄ peccaui

¶ Tertiodecimo per accentus. vt ſi quis pronunciaret ſine accentu in fine. pone, falſo vna aduerbia. que in vltima differentie cauſa habent authore Priſciano.

¶ Quartodecimo per ordinis mutationē: vt Aedituuſq̄ ſacerdos cantāt: ꝑ edituus ſacerdoſq̄. Et vt ſummatim dicam ſoloeciſm⁹ fit quoties oratio vitiaẜ citra corruptionem ſcripture aut prolationis: vt ſaluete ad vnū. Quo pergis? Rome. Nō me intereſt Quem percuſſiſti? Hunc demonſtrata femina: In quibus licet videatur

eſſe vnius dictionis vitium tamen pro ſubauditione oratio eſt: vt ſalue te tu. Quē percuſiſti? hunc/feminam. Quo pergis? pergo Rome ⁊c. author Quintilianus in primo ſuffragatur cum Diomede Donatus. at ſi quis multitudinis duntaxat numero flectenda henicos aut contra enunciet vt nuptia/ calenda/ diuitia/ plumba. Barbariſmum proculdubio committit. authoribus eiſdem

¶ Obſcureſignobiliſqꝫ orationis ſpecies

Impropꝛie ſumptum verbum dicatur Acyron.

¶ Acyrologia eſt impropꝛia dictiõis vſurpatio: vt ſpero ꝓ timeo impropꝛiū eſt. Nam ſperam⁹ bona timem⁹ aduerſa. Uerg. Hunc ego ſi potui tm̄ ſperare dolorē. Idē. ſi gen⁹ humanū ⁊ moꝛtalia temnitis arma. At ſperare deos mēores fandi atqꝫ nephādi. Quin. in. viij. Propꝛietati ɔtrariū eſt vitiū qđ apđ nos impropꝛiū. Acyrō apud grecos vocatᷣ: quale eſt tm̄ ſperare dolorem. Teren. accede ad ignem hunc: iam caleſces plus ſatis: acyrologicos dixit ad ignem hunc ꝓ ad meretricē: vbi etiā Metaphoꝛa inuenitᷣ. Acyrologia interpretatur impropꝛia locutio. ab a cyros. i. impropꝛius: ⁊ logia. i. locutio. Logia aūt (vt in verſificatoꝛia nr̄a oñdimus) tribrachus eſt. Ideo nihil ex noīe compoſitū hexametris idoneū eſt. Propterea metri gratia. Periſſologos/tautologos/macrologos/ diximus ꝓ Periſſologia ⁊c. nō inepte vt opinoꝛ. Siquidē. logos. i. ſer. vel rō. in cōpoſitis interdū adiectiue interdū ſubſtantiue capitur. vt indicāt Polylogus ⁊ dialog⁹ apologus ⁊ apologia haud paꝝ ſignificatione differunt acyron: dr̄ ab a particula priuatiua ⁊ cyros. i. ꝓpꝛius ⁊ dñs cyriacos dñicus. cyria hera dña ab his deducta primā ſyllabā ꝓducere in Uerſificatoꝛia oſtendi. Ideo ꝓduxi ſcđam in acyron. — Acyron Acyrologia.

Omne ſuperuacuum Pleonaſmos rite vocatur.

¶ Pleonaſmos eſt adiectio ſupuacua ad plenā ſignificationē. vt ſic oꝛe locuta eſt vidi oculis ante ipſe meis. Nam oꝛe ⁊ oculis hic ſupuacanea ſunt: in illo vidi: ineſt ipſe authoꝛeqꝫ Fabio. aſſerēte ⁊ geminationē: ⁊ repetitionē: ⁊ qualemcunqꝫ adiectionem pleonaſmū videri poſſe. Trāſfertur aūt pleonaſmos ſupabundantia. a pleonaſo. i. pluſqꝫ opoꝛtet facio aut dico. Pōt hec figura cum, periſſologia ⁊ macrologia/tautologiaqꝫ vocari periſſologia: que eſt curioſitas ⁊ ſedulitas ſupflua pꝛoꝛſuſqꝫ verbuꝫ omne quod neqꝫ oꝛnatū neqꝫ ſenſū iuuat. Periergos. i. curioſus ⁊ ſuperflue ſedulus Periergozome. i. curioſe ago ⁊ ſatago. Ne qđ aūt ſcitu dignū ſciens pretereaꝫ: non te latet apud Uerg. in. xij. eneiđ. quoſdam libꝛos habere. vidi oculos ante ipſe meos me voce vocantem. Murchanum. ſic ante pꝛepoſitio hic foret: de qua oratione perdocte docti ſſimus Badius in nono Fabij diſſeruit. Periergia quaſi vltra opus ⁊ ꝑter neceſſitatem. aperi vltra. ergon opus ⁊ officium. — Pleonaſmos. Periergia

Eſto Periſſologus tibi ſermo ſuperfluus omnis.

¶ Periſſologia eſt adiectio verboꝝ ſupflua ſine vlla vi rerum. vt Ibant qua poterant qua non poterant non ibant. Hic excepto ibant oīa ſuperuacua ſunt. Uiuat rex, ⁊ non moꝛiatur. Supflue adijcitᷣ: et non moꝛiatur. Siquidem non ſit aliud viuere qꝫ nō moꝛi. Periſſologia interpꝛetatur ſuperflua locutio. a periſſos. i. ſuperfluus. Periſſeumatos abundantia. periſſeuo/abundo/ſupero. — Periſſologia.

Amphibolon dubius Romanis ſermo feretur.

¶ Amphibologia eſt vitio compoſitionis ambiguo poſita ſnia. Fit autē pluribus modis quos recēſere oēs ne nimis longū eſſet nō opoꝛtet. vt indt Donat⁹. Fit autem per actm̄. vt audito ſecutorē retiarium occidiſſe. Dubiū eſt: an retiariū occiderit an contra. Secutoꝛ ⁊ retiarius gladiatoꝛiū noīa ſunt vt Thrax Mirmillio. aio te eacida romanos vincere poſſe. Certū eſt Antoniū precedere eloquentia Craſſū Fit iteꝫ per verbū cōe vt criminatᷣ. Cato vadatᷣ. Tullium. dubiū eſt actiue an paſſiue intelligas. Et participiū vt video ſtatuā auream haſtam tenentem. Dubiuꝫ eſt an ſtatua haſtā teneat: an ɔtra. Fit item per equiuoca: q̄ grece dicantᷣ Homonima ⁊ polyſema vt fregi aciem: dubiū eſt: an occiſoꝝ: an exercitus: an ferri: ſic taurus denotat mōtem: animal: ſignum celeſte: ⁊ partem obſcena. Conductus eccua viā: amoꝛ dei: vtilitas magiſtri. In is ⁊ mile id genus oīnibus eſt amphibologia. i. ambiguus ſermo. Plene diceretur amphibologia: ſed Euphoniae gratia vnica ſyllaba eſt extrita. fit eīn ab amphibolos. i. ambiguus/dubius. Unde hec figura etiā dicitᷣ amphibologia penultima bꝛeui. amphiballo amplectoꝛ/dubio/ circumpono. ab amphi, — Amphibologia. * Ludus fuit; apud antiquos in q̄ ſecutoꝛ q̄ idē ꝗ mirmillo, dicebatᷣ cū retiario ɔfligebat.

id eſt circum.ballo.i.mitto ⁊ iacio.Bole ⁊ bolos.i.actus.logia locutio.

Tautologos verbis varijs rem ſignat eandem

Tautologia. *Tautologia ſermonis identitas interpretatur

❡ Tautologia eſt diuerſoꝝ ꝟboꝝ aut orõnũ eandem rem ſignificantiũ inculcatio. vt ipſe egomet venio :exultãs redeo gaudẽſqꝫ reuertor. Uer.j.ene. Quem ſi fata vi rum ſeruãt:ſi veſcitur aura Etherea.neqꝫ adhuc crudelibus occubat vmbris.Nã to tum qð repetitur vnũ eſt.Idẽ in.ix.Lachrymis ita fatur abortis.Tene inquit miſerã de puer quũ leta venire inuidit fortuna mihi.Nam cum dixiſſet fatur:ſuperfluũ erat eiuſdẽ verbũ rei inquit.Tautologia trãſfertur eadẽ locutio:hꝫ id nomẽ aut diphthon gon in ꝑma ſyl.aba cõtra ineptos credẽtes hic primã ſyllabã eſſe que eſt in tantus Tantotes penultima breui.i.identitas.Logia locutio.logos ſermo/ratio.

Macrologos ſermo nimium prolixus habetur

Macrologia.

❡ Macrologia eſt lõga ſnĩa res nõ neceſſarias cõprehẽdẽs:vt apud Liuiũ.teſte in octauo.Quint.Legati nõ imp.trata pace retro domũ vñ venerãt abierũt.Uer. Po ſtera lux ſũmo ſpargebat lumine terras orta dies:quũ ꝑmũ alto ſe gurgite tollũt. So lis equi:luceꝫqꝫ latis narib⁹ efflãt.Satis fuerat dixiſſe/orta dies.Ceteꝝ h : vitiũ verſi bus minus nocet ꝙ ſolute orõni :author Diomedes.Macrologia transfertur lõga lo cutio:nã macros lõgus eſt.Huic vitio aduerſatur orõnis virt⁹ quã greci Syntomiã vocãt:latini breuitatẽ ꝗ authore diomede tunc fit quũ rem magne ſenſus ſufficiẽter ad dignitatẽ ꝙuis breuis enũciatur ſnĩa .vt apud Uer. Naſcetur pulchra Troian⁹ ori gine Ceſar.Imperiũ oceano famã ꝗ terminet aſtris.Hic eñ ⁊ Troiana dignitas et Ceſaris principat⁹ ⁊ Romano imperio poſſeſſio indicetur orbis.Syntomos.i.breuis

Syntonomia

cõciſus ſyntomia breuitas.a ſyn.i.con.⁊ tome vel tomos.i.inciſio:ſectio. Huic vir tuti vicina eſt oĩbus aduerſa vitijs.Ceriologia aut cirologia per κ in ꝑma ſyllaba. Hãc Diomedes ſic definit.Ciriologia eſt culta et ſana orõ ſine lenocinio ornata vt Romanos reꝝ dñ̃os gentẽqꝫ togatã.Hinc etiã ipa veritas ſnĩaꝫ ornauit.i.vt interꝑ

Cirologia.

tari coꝛ aliaqꝫ orõni a κυριμορσ coꝛ ala.Eadẽ ꝟtus dr̃ Orthoepea:ꝗ authore Quin ti.in ꝑmo:eſt remotis oĩbus vitijs emẽdata cuꝫ ſuauitate vocũ explanatio.Niger

ortoepea:

exemplũ dat ex Uerg.Meciũqꝫ fouebit Romanos reꝝ dominos gẽtemqꝫ togatam.

Eclypſis verbum. Reticentia verba ſubaudit.

❡ Eclypſis vnicũ ꝟbũ.i.dictionem ſubaudit.Reticẽtia vero.i.apoſiopeſis plures di ctiones ſupprimit.Hanc differentiã ex Mancinello pluribuſqꝫ colligo.Itaqꝫ ecly pſis eſt defectus quidã neceſſarie dictionis quã deſiderat preciſa ſnĩa vt hec ſecum deeſt loquebatur.Italiã fato pfugus Lauinaqꝫ venit Littora deeſt ꝑpoſitio ad.Ter ris,iactatus ⁊ alto deeſt:in:Et in.iij.ene.O mihi ſola mei ſup Aſtyanactis⁹ imago deeſt verbũ eſt ad perfectionẽ orõnis.Nec eñ apocopẽ poſſum⁹ dicere eã ꝗ fit in ple na dictione:ſed que in lr̃a vel ſyllaba:ſenſu per ſe carentibus.hoc Priſcia.in.xvij. Apud Auſoni.i.ſup ſubauditur infinitiuus eſſe.Tũc ſeniũ qðcũqꝫ hñtibus ãnis Fa ta dabũt ⁊c.Eclypſis.i.defectus aut delectio.Eclipo cũ ei diphthõgo in ſcda ſylla ba.i.defectio.Eclypticos defectiuus.Apoſiopeſis eſt pluriũ dictionuꝫ ſubauditio iratis imꝑmis apta.Terẽ.Queꝫ ego ſi ſenſero quẽ ego ſubaudi acerrime puniam aut in piſtrinũ dabo.ſi ſenſero ſubaudi fallacie ꝗcꝙ machinari aut quid ſile.Uerg. Quos ego ſꝫ motos ꝑſtat ꝯponere fluctus.quos ego ſubaudi acerrime puniaꝫ aut qd ſile.Id aũt fit quũ quis iraſcitur aut pturbatur:vt Meme adſũ ꝗ feci in me cõuerti te ferrũ.⁊ Incipit effari mediaqꝫ in voce reſiſtit.His eñ affectibus tñ ſermonis de

Apoſiopeſis.

fectio ꝯgruit:teſte Seruio in.4.eñ.Apoſiopeſis aut apoſiopiſis peñ.longa.ſcribitur eñ grece per omega añ p ⁊ u añ ſ ἀποσιώπησις aũt fere ſemp vertitur in e longuꝫ vt oñdunt dictiones/Monaſteriũ baptiſteriũ/ſlateriũ/cemeteriuꝫ/phrontiſterium/ poteriũ/apoditeriũ/mimeſis/ephoneſis ⁊c.Sic ⁊ grece ⁊ latine ſcribitur apð Quin. et Uallã/placentinũ ⁊ Uolaterranũ/apoſiopeſis. Itaqꝫ id nomen pducere penul.lꝫ Mancinellus corripuerit:male quidẽ vt pleraqꝫ alia conuenienti⁹ certe pduxiſſet melius eñ fuerit prima tñ ſyllaba abuti ꝙ penultima:ob id ſemp iuuenibus male pnunciataꝫ.apoſiopeſis latine dr̃ reticentia:a Cicerone obticẽtia:a Celſo ⁊ nonnul lis interruptio.Fit ãt ex apo.i.ab ⁊ re:⁊ ſiepao.i.ſileo/taceo.hinc Siope ⁊ Sopeſis i.ſilentiũ per u.i.e longum:qualia ſunt apud grecos verbalia plurima:vt Catheſis inſtructio:cemeſis dormitio:ſyndeſis.cõſcientia metacoreſis ſeceſſio ⁊c.Sciopeſos taciturnus.Sioperos idem.Tam eclypſis ꝙ apoſiopeſis dici poteſt. Mioſis aut meoſis per ei diphthongum in prima ſyllaba ſequentẽ omega μείωσις de qua ſic.

ait Quintilianus in octauo. Uitanda μειωσισ quū ſermone quidem deeſt aliquid
quo minus plenus ſit q̄ꝗ id obſcure potius ꝙ̄ in ornate oṙonis vitium eſt: ſed hoc
quoq̨ quū a prudētibus ſ. t ſchema dici ſolet ſicut Tā̄tologia ⁊c. Ex quibuſ verbis
liquet omnia vitia doctiſſimorū̄ authoritate predictarum figurarum album admitti
μειωματοσ aut μειωσισ eſt diminutior a μειυρω id eſt diuido.

Eſt enigma grauis nimium tibi ſermo ſolutu.

C Enigma. eſt obſcura ſnīa ꝑ obſcurā̄ ſimilitudinē̄ rerū̄: vt mater me genuit eadem
mox gignit ex me ſignificat eni aquā̄ in niuē̄ ↄuerti: ⁊ ex eadē̄ rurſuȝ effluere. Eni= Aenigma
gma deriuat ab anit teſte. i. obſcure loquē̄do inueniē̄doq̨ teſte Raphaele Regio in
viij. Quintil. emittome. i. obſcure loquor. enigma a q̄buſdā̄ dr̄ velata queſtio Dio=
medes ſic ait. enigma eſt per incredibilia ↄfuſa ſnīa: vt auia filiorū̄ eſt q̄ mr̄ mariti
de Jocaſta matre, Oedipodis cui nupta peperit. Eteoclem ⁊ Polynicē̄ quoruȝ fuit
et auia et mater. Item Mare concretū̄ in creta ligneo in campo vbi caro humana of
ſibus ludebat quo ſignificat ſal in ſalino cretaceo ſuper mē̄ſam in qua manuſ ta=
los iactabat. Donatus, enigma nō̄ vitijs: ſed tropis annumerat. Diomedes non in
iuria vtriſq̨: quia allegoriam habet annexam ferme ſemper.

C Inordinate orationis ſpecies.

INordinate orationis ſpecies ſunt quinq̨. Tapinoſis:
Aeſchrologia, cacephaton, cacozelia, cacoſyntheton. author Diome=
des. Mā̄cinellus Donatum imitatus omiſit aeſcrologiā̄ et cacozeliam
que vitia ſcitu digna nō̄ grauabimur declarare: licet aeſchrologia ſub
cacephato: ⁊ cacozelia ſub cacoſyntheto poſſit compꝛehendi.

Magna tapinoſis tenui ſermone recludit.

C Tapinoſis eſt hū̄ilitas magne rei nō̄ id agē̄te ſnīa qđ demō̄ſtrat: vt apđ Uergi. tapinoſis
Penituſq̨ cauernas Ingē̄tes veterū̄q̨ armato milite, cō̄plē̄t. ꝓ multis armatoruȝ *ᵃ Pelide
militū̄ legiōibus. Idē̄. multa malus ſimulā̄s. ꝓ ſceleſtꝰ. Idē̄. Dulichias vexaſſe ra= ſtomachū̄
tes. ꝓ atrociſſime raptaſſe ac laniaſſe. Gel. tū̄ in. vj. ca. lib. ij. oſtendit vexare non tam cedere ne=
leuinis rei ꝟbū̄ eſſe ꝙ̄ grā̄matici rē̄tur. Hora. Pelide ſtomachū̄ cedere neſcij ꝓ bili et ſcij: penen
vehemē̄ti iracū̄dia. Itē̄ quoties de mari gurges dr̄. Tapinoſis eſt q̄ magnifico ple do ſtoma
rū̄q̨ epitheto adiuuatur. Uerg. Apparē̄t rari nantes in gurgite vaſto. Tapinoſis chum pro
ei diphthō̄go ⁊ omega: gtō̄ tapinoſeos. i. hū̄iliatio: tapinos humilis: tapinoo hu= ira parteȝ
milio: tapinophroneo humiliter ſentio: tapinophroſine: id eſt humilitas. ignobilio=
rē̄ ꝓ nobili
ori poſuit.

Aeſchrologos nobis obſcena oratio fertur.

C Aeſchrologia eſt vitio cō̄poſitionis inuerecū̄da oṙo. vt ↄpoſitio ꝟborum obſcene Aeſchro=
ſignificationis aut vnius ꝟbi obſcena ſignificatio ⁊ ꝓnunciatio. Compoſitione fit: logia.
vt cū̄ nū̄ero fui. Emendat hoc vitiū̄ interpoſita aliqua ꝑticula. vt cū̄ quodā̄ numero
fui. Itē̄ vniꝰ verbi obſcena ꝓnunciatione ſic fit: vt eſt apđ Sallu. Ductabat ⁊ arre
xit alios multū̄. Nā̄ ductare ⁊ arrigere etiā̄ ſunt turpis rei verba: aeſchrologia cum
ae diphthongo ante ſ: ſequē̄te ch aſpiratio interꝑtat turpiloquiū̄ aut turpis locu=
tio ab eſchros. i. turpitudo: eſchrocerdes turpis lucri: eſchrocerdia. i. turpe lucrum

Eſt Caco rite ꝑhaton quicquid ſonat aut bene nobis

C Cacophaton aut cacephaton eſt obſcena ꝓnū̄ciatio vel incō̄poſita dictiene vel Cacopha=
in vno ꝟbo. vt Numerū̄ cū̄ nauibus equat. ſic arrige aures Pā̄phile. Donatus Ca ton, ↄ
cephatō̄ inquit Diomedes eſt vitio cō̄poſitionis inuerecū̄da ſuſpitio. vt arrige au= * Arrige=
res Pā̄phile. Idē̄ ad ramū̄ hunc aperit ramū̄ qui veſte latebat. Notuȝ eſt arrigere re propue
ad vetulas apđ Martialē̄. obſcene accepi: ⁊ ramū̄ veſte latantem impudicus facile genitalis
ad impudica referre. Cacephaton fit earū̄dē̄ lr̄arū̄ aut ſyllabarū̄ concurſu: vt apud mē̄b: i eſt
Cice. O fortunatā̄ natā̄ me cō̄ſule romā̄. Et apud Uer. Cū̄ nauibus equat: hic trun Martial.
cum cacephaton eſt ⁊ in ſomnio Scipionis. Luce lucebat aliena. Seruius aſſerit. Arrig ad
Cacephaton fieri ſi cū̄ particula n litera ſequat: vt cū̄ nauibus. Diome. Eſchrologi vetulas fa
am vocat vt cuȝ numero dr̄ cacon. i. malū̄ cace malitia: cacos aduerbiū̄ male: ⁊ pha ſtidis baſ=
ton. i. dictum vt cacophaton mala locutio ⁊ male ſonans dictum. ſe puellas.

Eſto cocozelon prana affectatio nobis.

¶ Cacozelia eſt per affectationē: decoris corru pta ſnla: cū eo ipſo decoreſ oro quo
Cacozelia illā voluit author ornare. Hec fit aut nimio tumore: aut nimio cultu. Nimio tumo
re. Juppiter o pſens celi q̄ ſydera torq̄s ore tuo dicēda loq̄r. Nimio cultu. Aureus
axis erat. temo aureus: aurea ſūme. Curuatura rote radiorū argēteus ordo. Perlu
ga chryſoliti poſiteq̄ ex ordine gēme. Hec diomedes apud quē timore legitur per
tertiā vocalē: ego tumorē per q̄ntā vocalē legendū cenſeo: iuxta illud Horatij. Pro
feſſus grādia turget id qđ ex Diomedis exēplo manifeſtū eſt. De hoc vitio ſic loqui
tur. in. viij. Quin. Cacozelon. i. mala affectatio p oē dicēdi gen⁹ peccat. nam et tumi
da τ exilia τ pdulcia τ abūdātia τ arceſſita τ exultātia ſub idē nomen cadūt. deniq̄
κακόζηλον vocaſ q̄cq̄d eſt. vltra ṽtutē quoties ingeniū iudicio caret τ ſpecie bo
ni fallit omn in eloquētia vitiorū peſſimū. Nam cetera vitanſ: hoc petiſ. Cacozelia
trāſferſ mala affectatio / emulatio / imitatio. cacos mal⁹ eſt zelus emulatio τ imita
tio: zeloo imitor / emulor / ſcribiſ τ per u ante λ: ne queq̄ mēdax impreſſio decipiat.

Haud bene compoſitum Cacoſyntheton eſto latinis.

Cacoſyntheton. ¶ Cacoſynthetō eſt vitioſa dictionū cōpoſitio. ſic Donatus cacoſyntheton eſt inde
cens ſtructura ṽborū: ſic Diomedes. dat vtrūq̄ exemplū ex. ix. ene. verſaq̄ iuuēcum
Terga. fatigam⁹ haſta. Seruius. aſſerit eſſe cacoſyntheton τ homoteleuton Caco
ſyntheton trāſfertur male cōpoſitū: τ (vt in octauo dicit Quintilianus) male collo-
catum. a cacos aduerbio: id eſt male: τ ſyn. i. con: τ theton. i. poſitum.

Metaplaſmus.

¶ De metaplaſmo.

Dictio transformata poete: ſit Metaplaſmus.

¶ Metaplaſmus eſt transformatio quedam recti ſolitiq̄ ſermonis in
alteram ſpeciē metri ornatus neceſſitatiſve cauſa vt celicoluz indupe-
rator dicier. vocaſ etiam pathos: nam Georgius Valla ſic ait in: ſylla
bis figura oīs pathos dicitur vt metatheſis / apocope τc. metaplaſm⁹
dr a meta. i. trās τ plaſmatos. i. figmētū τ plaſis formatio pathos neutri gn̄is. i. paſ
ſio plurale eſt pathe vt cete tēpe. Ethe. ab ethos. mele a melos. τc. patitur autem
Metaplaſmi ſpecies dictio quicq̄ adiectione detractiōe τc. Val. placē. Hec fere ſunt que in ſyllabis par
the vocant greci: metaplaſmi ſpecies ſunt. xiiij. Protheſis / epentheſis paragoge /
aphereſis / ſyncope / apocope / ectaſis / ſiſtole / diereſis / ſinereſis: ſynalephe eclipſis
antitheſis metatheſis.

Adiice principio quicq̄ ſic proſtheſin edes.

proſtheſis ✠ Vergili. gnate mee vires mea magna potentia ſol⁹ p eo qđ eē debuit nate ō naſcor naſceris / natus.

¶ Protheſis eſt appoſitio quedam ad principiū dictionis litere vel ſyllabe vt gna-
te p nate: retulit pro tulit: aſtat pro ſtat. Verg. Arduus armatos medijs in menib⁹
aſtans: comicus nunq̄ huc tetuliſſem pedem. Proſtheſis dicitur a pros. i. a τ theſ-
ſis. i. poſitio hoc eſt appoſitio. proſthetos. i. appoſitus.

Adiice quid medio: ſic fiet epentheſis apte

¶ Epentheſis eſt appoſitio quedā ad mediā dictionem lr̄e vel ſyllabe vt relliquias
gemino ll: p reliq̄as. induperator p imperator hāc nulli parētheſim vocant authore
Donato. Alij pleonaſmū teſte Diom. Quidam. epectaſim. Juue. Quales tunc epu-
las ipm glutiſſe putam⁹ induperatorē. Geor. Val. hāc figurā partiſ in anadiploſim
Epētheſis τ epectaſiz anadiploſis eſt eiuſdem lr̄e iteratio metri cā vt relligio relliquie reddu
Anadiploſis co refert rellatus rettulit reppuli repperi. In dictione refert nos valle refragari ali
bi oſtdim⁹. epectaſis eſt in media dictione ſyllabe additio vt mauors nauitas alitu
Epētheſis um indugredi τc. Epētheſis eſt inpoſitio ab epi τ en: q̄ cōiūcta ſignificāt iter: τ the-
ſis. i. poſitio. eādē ſignifi. hz parētheſis q2 para cū en ſignifi. iter epectaſis dr porre-
ctio pductio extēſio ab epi. i. ſup in p ex τ ecteno vl' ectio media lōga. i. pduco et ex
tendo. anadiploſis. i. reduplicatio ab ana. i. re τ diploſis duplicatio diploo duplico

Adiice quid fini pulchram facies Paragogem.

paragoge ¶ Paragoge eſt appoſitio q̄dā ad finē dictionis lr̄e vel ſyllabe vt magis p mage.
poteſtur p pōt. hāc alij paralepſim: alij pleuſim. i. pſumptionē vocāt. ſic Donatus
Diomedes ṽo pparelepſiz q̄uq̄ nō nihil differre credat ita ſcribēs. pparalepſis eſt
Proparalepſis. cuz aliqđ ad nouiſſimā ptē dictiōis accedit: vt amitier orat pro admitti. et magicas
inuictā accingier artes: p accingi: pagoge eſt cū ad vltimā ſimplicis dictiōis clau-
ſulā: aut lr̄a iungiſ aut ſyllaba. Lr̄a vt apud Plau. Quod τ hoſtis p hoſti ſyllaba

poteſtur pro pōt: Nos cū Donato tam ſcrupuloſam obſeruationē miſſam faciētes ola hec paragogen vocam⁹. Paragoge.i.adductio vel deductio .a para.i.ad ⁊ iuxta ⁊ agoge.i.ductio.pro paralepſis dicitur (vt Mancinellus ait) quaſi iuxta ante acceptio a pro.id eſt ante: et para.i.iuxta.⁊ lepſis acceptio.

apheresis

Aufer quid capiti vates ⁊ apheresin edat.

¶ Aphereſis eſt ablatio de principio dictiōis lr̄e vel ſyllabe cōtraria ꝓstheſi. Ouid. Pone metū: valeo pro depone. Verg. Diſcite iuſtitiā moniti ⁊ non temnere diuos pro contemnere: aphereſis eſt ablatio vel abſciſſio.ab aphero.i.abſcindo.

Syncopa.

E medio quicꝙ̃ tollas: ita ſyncopa fiet.

¶ Syncopa eſt ablatio de media dictione lr̄e vel ſyllabe: contraria Epentheſi: vt audacter ꝓ audaciter: cōmorat ꝓ cōmouerat. ſic Donatus. Vſus aūt orōnis magiſter efficit ⁊ audacter nō audaciter nō dicamus. Diomedes aſſerit nātes ꝓ natātes ꝑ ſyncopā dici. Id ſi verū eſt natare ꝑmitiuū erit vnde ꝑ ſyncopā nare. Syncope eſt cōciſio a ſyn.i.con ⁊ ceptio incido. vt celicolū glutiſſe: amaſti: dixit euaſti ſurpite.

Apocope

De fini demens noſtris haud verſibus apta eſt.

¶ Apocope eſt ablatio de fine dictiōis lr̄e vel ſyllabe: cōtraria paragoge: vt achilli ꝓ achilis. poſſis ꝓ poſitis. potes ꝓ poteſtis mutu ꝓ mutuo. ſic Donat⁹ q̄ exēpla nō reperiunt in poetis quoꝝ opera extant preter achilli ꝓ achillis: qđ tamen alia rōne deffendi in declinatiōib⁹ oſtēdim⁹. Enni⁹ dicit ꝑ hanc figurā. Nāq; ſuā pro domuz: ſic habet ꝓbus. at Diomedes en do ſuā: ſic ⁊ volu: pro volupe. ⁊ veſperug: pro veſperugo lectū eſt. Apocope eſt abſciſio vel amputatio: ex apo.i.ab vel re: et copto .i ſcindo. Vergil. Nec ſpes libertatis erat nec cura peculi. Producit apocope tm̄ vltimam ſyllabam proinde exametris nequaꝙ̃ congruit.

Ectaſis

Diaſtole

Ectaſis extendit tibi iure puer breuiandam.

¶ Ectaſis eſt extenſio ſyllabe cōtra naturā verbi. Baptiſta Mātuan⁹ in .vſ. faſtorum Perdidit ⁊ fracto paſſa eſt naufragia clauo ſic Manilius in quite. Incubuit penitus timuit naufragia tellus. Vergil. Italiā fato profugus. Exercet Diana choros. In hac ⁊ ſequenti figura authoritate opus eſt: ita vt rarenter a claſſicis vſurpata nec imitemur quale eſt naufragia: frequēter vſurpata nō formidem⁹: qualia ſunt: Diana / Italia. Ectaſis dicitur productio vel extēſio. ab ecteno vel ectino.i. produco extendo dicitur eadem figura Diaſtole.i.diſtinctio a diaſtelo.i.diſtinguo. Lucanus. Dum ſanguis inerat ceſura ſectio ⁊ diſtinctio facit vt ſyllaba naturaliter breuis interdum producatur: vt in verſificatoria diximus.

Siſtole

Producenda forēt quam ſiſtola corripit ipſa

¶ Syſtola eſt correptio ſyllabe contra naturā verbi facta cōtraria Ectaſi vt aquoſus orīon pro orīon producte. author Donatus. Et obſtupui ſteteruntꝗ come ⁊ vox faucibus heſit. Syſtole.i.correptio a ſyſtello.i.corripio: contraho.

⁊ Vergil. ſ. eneidos Quum ſubito aſſurgēs fluctu nimboſus orīō. Idem in iiij. Dū pelago deſeuit hyēs et aquoſus orion o longa eſt. Et a grecis ꝑ omega vtrobiꝗ ſcribitur.

Syllaba per binas diuiſa diereſis eſto.

¶ Diereſis eſt diuiſio vnius ſyllabe in duas: vt Olli reſpondit rex albai longai: ꝓ albe lōge dixit Enni⁹. vt Ver. aulai pictai. Cice. nepai. ⁊ alij alia. Horati⁹ ſyluę triſſyllabū ꝓ diſſillabo: vt in ꝟſificatoria oſtēdim⁹. Diereſis.i.diuiſio a diero.i. diuido.

Diereſis.

Syllaba de binis eſt facta ſynereſis vna.

¶ Synereſis eſt cōglutinatio duarū ſyllabarū in vnā cōtraria diereſi: vt phaeton diſſyllabū ꝓ triſſyllabo: ocipedē tetraſyllabū ꝓ pentaſyllabo author Dona .cum Diomede. de hac figura copioſe in ꝟſificatoria diſſeruim⁹: dr aūt Synereſis complexio ſiue cōtractio a ſyn.i.con ⁊ hereſis diuiſio: quaſi diuiſoꝝ cōiunctio: ſynereo vel ſynero.i.contraho vel cōiungo: vt pantus alcinus bini: ꝓ panthous alcions bini. Eadem figura dicitur epiſynalepha ab epiſynato.i. coapto vel coniungo.

ſynereſis

Ellipſis

Synalepha.

M necat Ellipſis. ceu vocalem ſynalepha.

¶ Ellipſis vel ecthilipſis eſt m lr̄e cum ſua vocaliante vocalem eliſio. Synalepha eſt vocalis ante vocalē interemptio in diuerſis dictionb⁹: vt O curue in terras ale ⁊ celeſtiū inanes. Sunt qui ſynalepham vocant ſynereſim. ſed melius diſtinguntur vt ſynalepha ſit in diuerſis dictionibus: ſynereſis in eadē. Ellipſis vel ellepſis eſt expreſſio vel eliſio. aut vt Quintil. transfert detractio ab ec elipo vel lepo.i.defe-

ro deſcio linquo. Ethlipſis dici põt expreſſio vel eliſio. ab ethlibo. i. exprimo elido excudo: ſynalephe. i. coniunctio cum oe diphthongo in greco lexico. in quo ſynalepho cum ei diphthongo imprimit̃ p̱ coniũgo: de his figuris in v̾ſificatoria affatim
antitheſis diſputatum eſt. qa ſynalephen trãſfert ꝯplexionẽ: ⁊ imprimit̃ apð eum cum oe, diph.

Metalepſis.
Antitheſis fiet tibi litera ſi varietur.

Craſis. Antitheſis eſt lr̃e pro lr̃a poſitio: vt Olli ſubridens p̱ illi. ⁊ impete p̱ impetu teſte Probo ⁊ Diomede. ⁊ alij malũt ab impea recte id inflecti. Scoꝛ. Vall. Metalepſim vocat: vt pulydamas: vpilio aduleſcens: p polydamas. opilio adoleſcens. ſic in pꝛſa ſcribendũ eſt: non aduleſcens. Niger ponit figuram huic cognatã Craſini. quã
Antiſtoecon. due vocales in eadem dictione poſite: in vnam ab illis alienam vertũt̃. vt ola pro aula. dicit̃ antitheſis p̱ alio poſitio ab anti. i. p̱ ⁊ theſis poſitio. Eſt item antitheſis contrarietas vel oppoſitio. ab anti. i. contra. vnde Antichꝛiſtus. Dicitur hec figura etiam antiſtoechon per oe diphthongon: ab anti. id eſt pro ⁊ ſtechium. i. elementũ lr̃a vt magaria p̱ magalia. Nam magar non magal poeni villam vocant authoꝛ
Metatheſis Seruius in illud Verg. Miratur molez eneas magalia quondã. ſic. pꝛo ſedda ſel la a ſedeo inflexum eſt metalepſis eſt tranſumptio a meta. i. trans. ⁊ lepſis, acceptio
* Euãdrus. vel ſumptio. Craſis eſt temperamentum: complexio mixtio.

vir. Tunc rex euandrus roma ne cõdidit arcis

Eſt meta nempe theſis ſi tranſponas elementum.

ℭ Metatheſis eſt lr̃aꝝ in aliũ locũ trãſformatio. nulla lr̃a e dictiõe ſublata vt euãdre / timbꝛe / puere / authoꝛ cũ Donato ⁊ Diomede / Seruius. At Priſcian⁹ copioſe probat. hos vetõs recte formari a noĩatiuis Euãdrus / tymbꝛus / puerus. metatheſis transfertur tranſpoſitio a meta. i. trans ⁊ theſis. i. poſitio: corripit id nomẽ oẽs ſyllabas ideo ſine thmeſi hexametrum nõ ingredit̃. His figuris ſubnectit Diome-
p̱theſcon. des pꝛotheſcon perallagen haud iniuria. quia inquãtum eſt lr̃e mutatio in prepo-
parallaga. ſitione ſic continetur ſub antitheſi habeat itaqꝫ puer verſiculum.

* Greca in dros bꝛos duplices poſſunt habere noĩatiui terminationes

Prepoſitura quidem mutata parallaga fiet.

ℭ Protheſcon parallaga aut parallage eſt p̃põnũ mutatio: quũ altera p̱ altera ponitur vt cui t de te licuit p̱ in te: aut cũ p̃põis lr̃a mutat̃: vt aſſuemo p̱aduemo. ſic Diomedes p̱theſeon pallage transfert̃ p̃poſitionũ mutatio. nã p̱theſis eſt p̃poſitio / p̱poſitio / ⁊ p̱poſitu. a pro. i. pꝛe: ⁊ ante ⁊ theſis. i. poſitio hui⁹ gtũs pluralis eſt πϱοθεσεων pꝛotheſeon. i. p̱poſitionum penultima breui: qꝛ tantũ vltimã producit nec eſt pꝛotheſcon nomẽ figure vt voluiſſe videtur Mãcinellus ita incpte ſcribens Eſto pꝛotheſcon mihi ſiue, parallaga quãdo eſt prepoſitura quidem non propꝛia litera ſiue ⁊c. Parallage eſt mutatio: parallatos mutabilis ⁊c.

ℭ De ſchemate.

Schema. **S**chematia dant ſpecies tibi lexeos ⁊ dianoecas.

ℭ Schema eſt quicqd a ſimplici atqꝫ in p̃mptu poſito dicẽdi modo vel
ſchematis poetice vel oratoꝛie mutat̃. authoꝛ Quintilia. in ix. duas ſchematis po
ptes due. nens partes dionoeas. i. mẽtis, vel ſenſus vel ſententiarũ. Et lexeos. i. dictiõis v̾boꝝ: ſermonis orationũ. Donat⁹ ait ſchemata dianocas ad oratores pertinere: ad grãmaticos v̾o lexeos. ſchematia aũt lexeos ſpẽs multe ſunt: ſed neceſſario tradunt̃. p quas (vt Diomedes ait) ſiſ̃es colligent̃ / pꝛolepſis / zeugma / hypozeuxis / ſyllepſis / aſyntheton / ſeu diaſiton / poliſyntheton / anadiploſis / anaphora epanalepſis / epizeuxis paranomaſia / ſcheſiſonomaton / paramoeon / hõeoteleutõ / hõeoptoton / polyptotõ / hyrmos / clymax. ſchema trãſfert̃ cult⁹: figura habitus modus. Cic. de claris oratorib⁹ appellat ſchemata ſentẽtiarũ orõniſqꝫ formas dianoea cui⁹ gtũs ſm grecã declinationẽ eſt dianoeas iterp̃tat̃ ſnia: intelligẽtia. cogitatio: dianeo. i. aladuerto delibero / cogito / lexis. i. dictio. lexicon liber vocabularius

Per parteis totum aut referat poſt facta pꝛolepſis.

ℭ Pꝛolepſis eſt p̃ſũptio rerũ ordine ſecutarũ: vel quũ ante nũerus v̾bo reddit̃ quã
Pꝛolepſis. pſone definiant̃: vt interea reges: ingẽti mole latinus. Quadrĩjugo vehit̃ curru, bigis it turn⁹ in albis. Tũ p̃r aeneas romane ſtirpis origo. Et iuxta aſcãi⁹ magnae ſpes altera romae Procedũt caſtris. Sic cũ Donato Diomedes hoc totũ p ptes refert̃. Reges p̱cedũt caſtris. Latin⁹ curru quadrĩjugo vehit̃. Turn⁹ it albis / quadrigis ⁊c. Plerũqꝫ toti⁹ v̾bũ l ptib⁹ ſubauditũ repent̃ de q̃ re ſat' l Syntaxi dictũ vt diſcipuli diſcũt: hic pindaꝝ. ille catullũ. p̱lepſis item eſt authoꝛe Diomede: quũ

id qđ poſterius accidit añ tẽpus ſcribit.vt lauinaq; venit Littora.lauinũ eñi nõdũ
erat quũ ad italiã venit aeneas.vt apđ Sallu.Montẽ ſacrũ atq; auẽtinum inſedit
qui mõs ob hoc qđ illũ plebs inſederit poſtea ſacer dict᷒.Uer.in.vij.portuſq; reqre
velinos.Uelia nõdũ erat quũ ad italiã venit eneas:vt ait Seruiꝰ:ſed dicebatur he-
lia:ꝛ ita ꝑlepſis referat poſt facta .i.q̃.poſteaq̃ cõtigerunt.Prolepſiz Fabius.in.ix.ꝓ
ſumptionẽ appellat:quũ id qđ obijci põt occupamus:q̃ precipue ꝓemio cõuenit.Ci
cero anticipationẽ vocat in primo de natu.deorũ aſſerẽs ꝓleſim añ epicurũ di-
xiſſe neminẽ.dr autẽ a pro.i.ante:ꝛ lepſis.i.acceptio vel ſumptio pro lambano.i.ca
pio ꝛ ſumo.hinc prolepſis.i.acceptio/anticipatio/preſumptio.

Uerbo vno plureis ſenſus per zeuma recludo.

¶ Zeuma eſt vniꝰ verbi cõcluſio diuerſis clauſulis apte cõiuncta.vt aduerſat libidi
ni caſtitas.auaritie/liberalitas.mediocritati/luxuria.modeſtie/ſupbia.ſtrenuitati
acidia ꝛc:zeuma item eſt:quoties ꝟbũ vel adiectiuum ad plura refert.ad vnum ex
plicite ad alterũ implicite:vt charus eſt panis et vinũ.de hoc ſatis in Syntaxi di-
ctum eſt.Fabius in nono hanc figuram.appellat,Synezeumenõ penultima breui
quo vt ait:ad verbũ plures ſententie referuntur:quarũ vnaqueq; deſyderaret illud Synezeumenon
ſi ſole ponerent.Georgius Ualla Enezerumenon vocat zeuma interpretat coniun Enezerumenon.
ctio/adiunctio/aut iugatio.zeugnio.i.iungo:zeugteria.i.iunctura.Spẽs zeumatis
ſunt tres.Protozeuma/meſozeuma.hypozeuma vel hyſterozeuma.Protozeuma
eſt quod verbũ in principio hꝫ.a ꝓton.i.primum.vt vicit pudorem libido/timorem Zeumatis ſpẽs
audacia/rationẽ amẽtia.Meſozeuma eſt qđ verbũ in medio habet.Uer.Troiuge- Protozeuma.
na interpres diuũ qui numina phoebi:Qui tripodas clarij lauros qui ſydera ſen-
tis:Et volucrũ linguas ꝛ prepetis omnia penne.Dicit a meſos.i.medius.Hypo- Meſozeuma.
zeuma eſt qđ verbũ in fine habet:vt neq; eñi is es Catilina:vt te aut pudor a turpi
tudine:aut metus a periculo:aut ratio a furore reuocarit.Dicitur ab hypo.i.ſub:vt
quod idẽ eſt hyſterozeuma ab hyſteron.i.poſt vel nouiſſime Hypozeuma.

Iungit hypozeuxis ſua rebus verba quibuſq;.

¶ Hypozeuſis eſt figura zeumati cõtraria vbi ſuũ cuiq; ꝟbũ clauſule reddit.Uerg. Hypozeuxis.
Regẽ adit ꝛ regi memorat nomẽq; genuſq;. Quid ve petat quidve ipſe ferat Meſen-
tius arma q̃ ſibi ꝯſilie t:violẽtaq; pectora turni. Edocet:humanis q̃ ſit fiducia rebꝰ
Admonet:immiſcetq; ꝓces.haud ſit mora tarchõ iũgit opes fedusq; ferit hypozeu
xis trãſfert ſubiũctio:q: ſuũ cui rei ꝟbũ ſubiũgitur ab hypo.i.ſub:ꝛ zeuxis coniun-
ctio vel iugatio.hꝫ id nomẽ z in ꝑma ſyllaba:ꝛ x nõ z in ſcđa.vt ex lexico greco ꝑtꝫ

Uerbo vno varia eſt ſyllepſis clauſula nexa.

¶ Syllepſis eſt diuerſaꝝ clauſularũ ꝑ vnũ ꝟbũ cõglutinata ꝯceptio/veluti.Hic il Syllepſis
liꝰ arma hic currus fuit. Hoc ſchema late ꝑtꝫ ꝛ fieri ſolet nõ ꝑ ptes orõnis:ſed per ✝ Syllepſis proprie
accidẽtia ptiũ orõnis.Itẽ ſyllepſis eſt in diſſimilibꝰ clauſulis:qñ dictio ſingularis ſꝑ fit ꝑ ac-
ꝟbo pl'i adiũgit:vt ſunt nobis mitia poma Caſtanee molles ꝛ ꝓſſi copia lactis. hec cidẽtia ptium orõnis.
Donatꝰ cuꝫ Diomede aliter de cõceptiõe ſiue ſyllepſi ex ſnia Priſciani in Syntaxi
locuti ſumꝰ.Nõ deſunt q̃ ſyllepſum vocent quoties ꝑ multis ponit vnus:vt hoſtis
hꝫ muros ꝑ hoſtes hñt.Aut ꝑ vno multi.Uer.ix.ene Uos o calliope ꝓcor aſpirate
canẽti. Eſt eñi ſyllepſis per nũeros:vt ait Serui.Erat nãq; rectũ:vos ꝛ muſe ꝛ tu
Calliope Syllepſis eſt cõceptio a ſyn.i.con:ꝛ lepſis.i.acceptio.dicitur item compre
henſio.Syllego.i.colligo ſin autẽ mutat n in l.vt apud latinos in:veluti Syllo
giſmus ſyllepſis:cuius primã Alexander vt alia multa inepte corripit.

Copula ſupprimitur quo fiat Aſyntheton apte.

¶ Aſyntheton eſt oratio ſine cõiunctionibꝰ neceſſario ſubauditis.vt illũ nauali Aſyntheton.
bus ite:ferte citi ferrum:date tela:impellite remos.Et veni vidi vici.Ede:bibe lude
etas/metus/magiſter ꝓhibebant/iuſtitia/prudẽtia fortitudine me ſuperaſti. Cic.
cõtra concionẽ Metelli authore Fab.lib.ix.Qui iudicabantur:eos vocat cuſtodiri aſyndeton
ad ſenatũ adduci iuſſit. Aſynthethon interꝓtatur incõpoſitũ.ab a particula ꝓua-
tiua:ꝛ ſyn.i.con.ꝛ theton.i.poſitũ:dr etiã aſyndeton.i.inconiunctum.Nam ſynde- Dialyton.
ton coniunctũ eſt.ſyndeſmos cõiunctio ꝛ nodus.Syndeo.i.colligo a deo vel deſo.i. Brachilogia.
ligo.Uocatur etiam dialiton id eſt diſſolutum a dialyo.i.diſſoluo.dialyſis diſſolutio
a dia.i.de:ꝛ vis ꝛ lyo.ſoluo.Eadem figura eſt Brachilogia.i.breuiloquium:brachi
logus/breuiloquus a brachis.i.breuis:ꝛ logia.i.locutio:logos ſermo.

Copula multiplicata facit Polyſyntheton vſq̧.

Polyſyntheton. Polyſyndeton. ¶ Polyſyntheton eſt oro multis nexa cōiunctionibus. Uer. athamaſq̧ thoas q̧ polideſq̧ neoptolemus primuſq̧ machaon. Polyſyntheton. i. multipliciter ꝯpoſitum a poly multū: ſyntheton compoſitū. dicit̃ etiā polyſyndeton. i. multipliciter coiunctum/colligatū/connexum. a poly. i. multum. ⁊ ſyndeton. i. coniunctum.

Finem principio repetens Anadiploſin edes.

Anadiploſis ¶ Anadiploſis eſt finis verſus in principio alterius repetitio. vt vrbs hetruſca: ſolo. ſequitur pulcherrimus aſtur: aſtur equo fidens ⁊ verſicoloribus armis. Anadiploſis eſt reduplicatio. ab ana. i. re ⁊ diploſis. i. duplicatio/duplaſo/⁊ diploo. i. duplico diaploſios duplus. duploos. i. duplex

Principium fit idem nonnunq̃ verſibus apte.

anaphora ¶ Anaphora eſt relatio verbi eiuſdē aut ſimilis per principia cōplurium verſuū: vt Nate mee vires mea magna potētia ſolus. Nate patris ſummi qui tela typhoia temnis. Item. Spes tu nunc vna ſenecte. Tu requies miſere decus imperiūq̧ Latini Te penes: in te oīs domus inclinata recūbit. eſt ⁊ ſcđa anaphora: authore Diome. per quā elocutio nō ꝯuenienter reſpondens aliud refert occulte vt eſt apud Sallu. Sȝ antea item cōiurauere pauci in q̄bus Catilina de qua q̃ breuiſſime potero dicā. Hic de qua intelligēdū ꝯiuratiōe. anaphora eſt relatio ab ana. i. re. ⁊ phora lata anaphoro refero: anaphoricos. i. relatꝰ. anaphora ꝓceuleumaticus eſt. Nā ana pyrrichiū eſſe oſtendit analecta apud Martialem ideo hexametrū non ingreditur.

anaphora ſecunda

Principio ⁊ fini reperitur verſus eodem

Epanalepſis ¶ Epanalepſis eſt quū eadē dictio ⁊ principiū verſus ⁊ clauſulā tenet vt multa ſuper Priamo rogitās: ſuper hectore multa. ante etiā ſceptrū dictei regis ⁊ ante. Pauper amet caute: timeat maledicere pauper. Eſt itē epanalepſis cū maiore ſignificato facta repetitio: vt patet in quā me lumine orbauit pater. Uerg. Tenemus angitie. vitrea te fucinus vnda. Te liquidi fleuere lacus. Hora. Heu heu fugaces poſthume poſthume labunt̃ anni. Epanalepſis interpretat̃ redacceptio: replicatio: repetitio ab epi ⁊ ana q̄ cōiuncta ſignificāt reiterū rurſuȝ ⁊ lepſis. i. acceptio. Epanalambano. i. repeto. hȝ hec dictio in principio tribrachū: ideo hexametrū non ingreditur.

* Epanalepſis. carmen hexametruȝ ingredi non poteſt.

Dictio format Epizeuxim cum vi geminata.

* Figura hec frequens eſt in ſermone familiari ⁊ in ſacris literis.

¶ Epizeuxis eſt eiuſdē dictionis ſine medio geminatio cū impetu ꝓnūciatiōis vt me me adſuȝ q̄ feci in me ꝯuertite ferrū. O rutuli mea fraus oīs. Interꝓtatur cōiunctio aut combinatio. Uocatur etiā epitome. i. perſeuerātia/inſiſtētia vel aſſiduitas.

Epizeuxis. Epimone.

In ſimili verbo ludit quandoq̧ poeta

panomaſia. ¶ Paronomoſia eſt veluti q̄dā denolatio vel quoties aliud nomē efficit̃ de alio: vt nam inceptio eſt amētiū haud amātiū. ſic donatꝰ. diomedes vero ait tūc fieri ꝑ onomaſiā. i. denolationē cū dictio iterat̃: mutata tñ aut lr̃a aut ſyllaba in ſignificatiōe diuerſa vt abire an obire te ꝯuenit Nō ꝓtorē te. ſȝ ꝓdonē dicimꝰ. Fit q̄ȝ cū ꝓcedenti noī aut nomē: aut vbū annectit̃. ex eodē figuratū. vt fugā fugit: ludum ludit: factum facit: furorē furit: pugna pugnata eſt. Paronomaſia dr̃ denolatio aut iuxta nomē. a paro. i. iuxta: ⁊ onomaſia nominatio. onoma nomē hic non multum diſtat pronomaſia: qua (vt Fabi. in. ix. ait) eſt agnominatio que ex vicinia quadā predicti noīs ducta caſibus declinat̃. vt apđ Domitiū aphꝛū ꝓciātilla Mulier rexelm imperita in oībꝰ rebꝰ infelix. dr̃ a proſa ab ⁊ onomaſia. Corripiūt hec noīa oēs ſyllabas. iō hexametris nō ꝯueniūt. Onoma nāq̧ tū demō omicron ω mega vertit dum ſcđm o i y grecū mutat̃: vt ſynonymia. Hiero. apud Quin. per incuriā typographoꝝ ſepe greca literatura vitiat̃: q̄ nūc per ω mega nūc per omicron imprimunt̃: vt quedā nunc per ε nunc per η: ſȝ ad paranomaſiā redeo de qua Fabi. libꝛ. ix. ait. paranomaſia eſt q̄n eodē vbo quaſi falſum auget̃: vt q̄ lex priuatis hoībus: eſſe lex videbat̃. Huic (vt aſſerit ibidē Fabiꝰ) cōfinis eſt Antanaclaſis que eſt eiuſdē verbi ꝯtraria ſignificatio. quū (vt Rutiliꝰ ait) id qđ ab altero dictū eſt: nō in eam mentē qua intelligit̃: ſed in aliā aut contrariā accipitur vt quū proculeiꝰ quereret̃ de filio q̄ is mortē ſuā expectaret: ⁊ ille dixiſſet ſe vero nō expectare: immo inquit rogo expectes. Uis huius exempli conſiſtit in verbo expecto. de qua re in. ix. Fabius. ſic loquitur doctiſſimus Badius noſter. Si quis forte dictum proculeij non capit: ſciat expectare proprie ſi

Antanaſis.

gnificare extra expectare:ſed per metaphoꝛam (in qua frequentius accipitur) duo Unũ multũ cupere ac deſiderare ſiue expectare. Uerg.eneid.ij. Quibus hectoꝛ ab oꝛis expectare venis. Et Job. Cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat immutatio mea quod inde tractum eſt. q cuius aduentum auide cupimus ad eum expectamus alterum quaſi obſeruare/differre/ꝛ quod Galli dicunt attendere. Cum ergo filius negaſſet ſe expectare.i. auide petere moꝛtem patris:pater rogauit vt expectaret.ſ.donec eſſet matura.i.nõ acceleraret ſibi moꝛtem: Hec doctiſſimus amicus noſter Badius. quo teſte codex Laurentij Ualle Antapodoſis habet pꝛo Antanaclaſis:foꝛſitan aut inepte. Nam Antapodoſis dicitur ex aduerſo aut contraria redditio quod tam dictis optime quadrat ab anti.i.contra ꝛ apodoſis.i. redditio. Antanaclaſis aduerbiũ transfertur ex aduerſo refractio.ab anti.i.contra et anaclaſis.id eſt refractio.ab ana.i.re:ꝛ claſis.i.fractio claʒo frango.anaclaʒo reuerbero:refringo.claſma atis.fragmentum. antapodoſis.

Mobile cuiꝗ ſuum fixo connectitur apte.

Schesiſonomaton eſt quum ſingulis nominibus epitheta cõnectunt:vt Marſa magnus:peligna cohoꝛs:feſtiua virũ vis: Eſt quoꝗ ſchesiſonomaton:qñ in connexu ſententiarũ plures antonomaſie ponunt:vt armipotens tritonia virgo. Schesiſonomaton transfert habitus vel habitudo noium. Cõponit eñi ex ntõ ſchesis.i.habitus ꝛ genitiuo onomaton.i.nolum ab onomatos.i.nomen. In ſchesiſonomatõ vltima tantum pꝛoducit:ideo hexametrũ non ingreditur:apud Nigrum. Schesis eſt figure nomen quam ita definit Schesis eſt multitudo in coniunctoꝛũ noim in eadem oꝛatione. Ut nubila/nix/grandoꝗ pꝛocelle flumina venti.

Pꝛincipis eadem eſt paromoeon litera multis. paramoeõ

Paramoeon eſt qñ ab eiſdem literis diuerſe dictiones ſumunt initiũ. Ennius. O tite tute:tati tibi tanta/tyranne tuliſti. Machinna multa minax minatur maxima muris. Eſt item paramoeon ſm Diomedem:quum verba vel noia parum inflexa et tamen ſimilia ſuperioꝛibus inferunt:vt multa viri virtus animo mutuſꝗ recuſat Gentis honos. Paramoeon cum oe diphthongo interpꝛetatur ſimile. Paramoeos ſimilis:aut iuxta ſimile a para.i.iuxta:ꝛ homoeos:id eſt ſimilis aſpiratione extrita. vt in Dieresis/Syneresis/Argyrippus ꝛc.

Uerboꝛum ſimilis ſit finis Homoeoteleuton.

Homoeoteleuton eſt quũ ſimili modo plurime dictiones finiunt. Ennius eos deduci euehi:quã deſerui malui. Uerg. Bella hoꝛrida bella. Homoteleutõ:aut homoteleutõ transfertur a Cicerone in dignitatibus.ſilr deſinẽs ab homos.i.ſilr. Homoeos cum oe diphthongo.i.ſimilis:teleuton.i.finitum.telos.i.finis telo.i.finio perficio Homoeoteleuton.

Caſus homoeoptoton erit ſimilis tibi multus

Homoeoptotõ vel homoptoton eſt oꝛo vno ſimiliꝗ caſu cõpacta ꝛ excurrens in eoſdem ꝛ ſimiles caſus. Enni⁹ Merentes/flẽtes/ lachrymãtes/ac miſerantes: ſic Diomedes in Donato:pꝛo ac miſerantes:legit/comitãtes. Gallu. Apud Diomedem Maximis ducibus fontibus ſtrenuiſꝗ miniſtris. Dicit ab homoeos.i.ſilis:aut homos.i.ſilr:ꝛ ptoſis pꝛo ω mega.i.caſus:quaſi ſilr cadens:aut ſimilium caſuum. Homoeoptoton.

Bella poliptoton varij ſit clauſula caſus.

Polyptoton eſt oꝛo caſuũ varietate diſtincta:aut clauſula varios caſus retinẽs. vt Littoꝛa littoꝛibus:cõtraria fluctibus vndas Impꝛecoꝛ arma armis:pugnent ipſiꝗ nepotes. Teren in te ſpes hegio nobis ſita eſt.te ſolũ habemus tu es patronus tu pater ille,tibi moꝛiens nos cõmendauit ſenex. ſi deſeris tu nos perim⁹. Itẽ. Pater hic tuus:patrẽ hunc appellas:patris tu hui⁹ fili⁹ es Polyptoton dr:a polys.i. mult⁹:ꝛ ptoſis.i.caſus:quaſi multoꝛũ caſuũ. Huic figure ꝛ duab⁹ ſupioꝛib⁹ cognate ſunt Metabole. Ploce. Coenonia.ideo nõ pigebit ex Quintiliano.lib.ix. aliquid de his ſubtexere. Metabole eſt rerũ coniũcta diuerſitas.vt apud Ciceronẽ pꝛo cluentio inopianicũ. Illũ tabulas publicas violaſſe.cẽſoꝛias coꝛrupiſſe: decuriones vniuerſi iudicauerũt cum illo nemo rationẽ:nemo rem vllam contrahebat nemo illum ex tam multis cognatis ꝛ affinib⁹ tutoꝛẽ vnꝗ liberis ſuis ſcripſit.deinceps adhuc multa. Ut hec in vnũ congerunt:ita contra illa diſperſa ſunt.que a Cicerone diſſipata dici puto (inquit Fabius) Hic ſegetes illic veniunt felicius vue. Arboꝛei fetus alibi ꝛ deinceps. Metabole transfertur mutatio/tranſitus/traiectio a meta:id eſt: polyptotõ eſt qñ diuerſi caſus ſibi inuicem reſpondẽt.

trās ⁊ bolos aut bolei iactus: Ploce eſt frequētioꝛ repetitio: in qua media primis ⁊ mediis vltima cōgruūt. vt apud Ciceronē. Vrm iaꝫ hic factū deprehēdit partes conſcripti nō meū: ac pulcherrimū quidē factuꝫ: verū vt dixi .nō meū: ſed vrm in hoc exemplo. inuenit etiā ātopadoſis .i. contraria redditio. Eſt item ploce in ep̄la Ciceronis ad Brutū. Ego cum in gratiam redierim cum Appio Claudio ⁊ redierim per Cneum Pompeium: te ergo cuꝫ redierim Ploce: item eſt iteratio verboꝝ: hoc mō. Uſq; adeo: ſcire tuū nihil eſt niſi te ſcire hoc ſciat alter. Ploce transfert implicatio teſte Raphaele Regio. Lexicon grecū ita hꝫ. ploce eſt inclinatio auulſio nex⁹

Coenonia Coenonia eſt verborum idem ſignificantium diſiunctio aut ſeparatio: hoc modo Uos enim ſtatuiſtis: vos ſniam dixiſtis vos iudicaſtis. Coenonia interpretatur cōicatio: hinc enim verba diſiuncta in re cōicata coenos .i. communis. Cicero in Catilinam abijt/exceſſit/erupit/euaſit. Hec figura videt ferme eadē cum Tautologia Cecilius pleonaſmum vocat: authore Fabio.

Sermonis ſeries prelonga vocabitur hyrmos

Hyrmos. ¶ Hyrmos eſt ſeries aut conſtructio orōnis continue tenorē ſuū in multos verſus protendens. Uerg. in. vj. Principio coelum ac terras campoſq; liquentes. Lucentemq; globum lune titaniaq; aſtra. ⁊ in primo eneidos. Eſt in ſeceſſu longo locus inſula portum efficit ⁊c. vnde teſte Seruio. hyrmos eſt longiſſimū hyperbaton. ⁊ dicitur hyrmos quaſi ſyrmos .i. tractus a ſyro .i. traho. ſyrma .i. tractus ⁊ longa veſtis

diaſyrmos a ſyrmos fit diaſyrmos: quaſi detractio: a diaſyro .i. detraho. Eſt eīn figura que tūc fit. quū magna verbis minuūtur ⁊ minima extolluntur. vt Quorū emulari exoptat negligentiaꝫ potius q̄ iſtoꝝ obſcurā diligentiā. Fit item quū vna dictio ad duo ſignificata trahitur. vt interſtrepere anſer olores.

E verbo in verbum climax it pulchra figura.

¶ Climax eſt de verbo in verbū gradatio q̄ dicta repetit. ⁊ priuſq̄ ad aliud deſcendat: in prioribus reſiſtit author Fabi. in ix. vt aphricano. virtutem induſtria virtus gloriā. glīa emulos comparauit. Climax apertioꝛ habet artem ⁊ magis affectatā ideoq; eſſe rarior dꝫ author ibidē Fabius. Climax interpretat ſchala vel gradatio

Climax Uerg. Torua leena lupum ſequitur lupus ipſe capellam. Stūs eſt climatos: verū latinos eius nominis obliquis nondum vſos comperio. Clima atos .i. regio.

¶ De tropis.

VErtit ad improprium tropus omnia ſignificatum.

Tropus ¶ Tropus eſt verbi vel ſermonis a propria ſignificatione in aliā cū virtute mutatio. author Fabius. in. viij. ⁊ nono. cui ſuffragantur Donatus ⁊ Diomedes. vt vulpes pro aſtuto. bacchus pro vnico. Intus canere ꝓ vtilitati proprie ſtudere: tropi dicti a tropeo .i. verto trope .i. mutatio ⁊ conuerſio. qr vertūt a ꝓpria ſignificatione ad improprіaꝫ plerūq; per ſimilitudinem. Unde ⁊ motus dicūt authore Quintiliano. ¶ Tropi ſpēs ſunt xij. Metaphora. Catachreſis. Metalepſis. Metonymia. Antonomaſia. Epitheton. Synecdoche. Onomatopeia. Periphraſis. Hyperbaton. Hyperbole. Allegoria. Homoeoſis. horum oīm generalis eſt metaphora ceteri omnes huius ſpecies videntur. author Diomedes.

Tropi ſpecies. xij.

Propter rem ſimilem pro verbis verba repones.

¶ Metaphora eſt rerū verborūq; per ſimilitudinem trāſlatio: vt rident prata. ſitiūt ſegetes. ꝓ florent ⁊ humore indigent ⁊ arent. hec figura (vt Fabius. viij. ait) copiam auget ſmonis ꝑmittēdo mutuari qđ nō habet quodq; eſt difficillimū preſtat ne vlli rei nomen deeſſe videat. Trāſfertur ergo nomē aut verbū ex eo loco in quo ꝓpriū erat in eum in quo aut ꝓpriū deeſt aut tranſlatū ꝓpriū melius eſt. id facimus aut quia neceſſe eſt aut quia ſignificantius aut quia decētius. vnde neceſſitate ruſtici dicunt gemmā in vitibus. quid eni n dicerent aliud: ⁊ ſitire ſegetes. Itē alia ad ornatum lumen orationis generis claritatē ⁊ concionū procellas ⁊ eloquentie flumina aut fulmina. ſic Maro dixit. Claſſiq; immittit habenas. Et arrectiſq; aurib⁹ aſtant Ferrūq; armare veneno apd̄ Uergiliū duplex eſt metaphora. Nā ⁊ veneno armare ⁊ ferrum armari tranſlatio eſt quā metaphorā greci vocant. metapherin .i. transferre: metaphora eſt proceleumaticus ideo hexametrum non ingreditur.

Metaphora.

Eſto catachreſis bona vocis abuſio nobis.

¶ Catachreſis eſt vſurpatio nominis alieni vt patricidā matris quoq; aut fratris interfectorem dicimus:authore Fabio in.viij. quū ꝓprie is dicatur qui patrem occiderit:ſic piſcinā per hāc figurā dicim⁹ que piſcis nō habet. catachreſis eſt vſurpatio vel abuſio.a cata.i.cōtra ⁊ chreſis.i.vſus quaſi contra vſum catachraome .i. abutor:catachreſticus abuſiuus:catachreſtice.i.abuſiue. Aduerbia qualitatis grece in os longū deſinūt ⁊ ita vtūtur eis latiniſſimi.vt Catachreſticos metaphoricos Ironicos ⁊c. Verg. Metaphoricos potius ꝗ catachreſticos dixit in ix.ene. An ſeſe mucrone ob tantū dedecus amens inducat.i. feriat. catachreſis enim vt fabius in octauo ſcribit nō habentib⁹ nomē ſuū accōmodat qr in ꝓximo eſt.ſic dicunt pixides cuiuſcūq; materie ſunt ꝗꝗ a buxo nomen habeat.itaq; catachreſis eſt neceſſaria qr multe res ꝓprijs vocabulis carentes per eam vocabula inueniunt. Nam et qui iaculū emittit iaculari dr qui pilam aut ſudē appellatione priuatim ſibi aſſignata caret ⁊ vt lapidare quid ſit manifeſtū eſt.ita glebarū teſtarūq; iactus non habet nomen vnde abuſio que catachreſis dicitur neceſſaria eſt. Author. Quintilianus.

Catachreſis.

Catachreſis neceſſaria eſt.

✱ Huiuſmodi in ꝓprietates veniunt in vſum ꝓpter neceſſitatē q̄m non habem⁹ ꝓpria vocabula quib⁹ rem illā ſignificemus.

¶ At metalepſis erit tranſumptio facta gradatim

¶ Metalepſis eſt tranſſumptio gradatim facta quū dictio aliud a ſua ꝓpria ſignificatione ex his quo precceſſerūt denotat:vt poſt aliquot me regna videns mirabor ariſtas. poſt aliquos ariſtas ergo poſt ſegetes:⁊ ſic poſt eſtates ⁊ proinde poſt aliquot annos.⁊ de ventis in primo Aeneidos.Sed pater omnipotēs ſpeluncis abdidit atris hoc metuens regemq; dedit ⁊c.Ab atris enim nigre intelligunt.ex nigris tenebras habentes:⁊ per hoc in preces ꝓfunde:vt cum Donato aſſerit Diomedes Metalepſis eſt tranſſumptio a meta.i.trans ⁊ lepſis.i.ſumptio vel acceptio.

Metalepſis.

✱ Ariſta hoc verſu Vergiliano Annos ſignificat: neq; enim ex iunctura pōt aliud ſignificare.

Dico metonymiam Bacchum bibo:vina coronant.

¶ Metonymia eſt nominis trāſmutatio: quoties ꝓ inuētore inuentū ꝓ cōtinente contentū:ꝓ efficiēte effectū ꝓ poſſeſſo poſſeſſorē:aut cōtra capim⁹. Hec definitio ex Donato et Diomede ex ex quintiliano lib.ix.colligit̄.Fit itaq; Metonymia Primo vbi per id qd cōtinet:id qd continet̄ oſtendit̄:vt Nunc pateras libate Ioui.i.vina Caelo gratiſſim⁹ amnis.i.coelicolis. Scdo.ecōtrario: vt crateras magnos ſtatuūt ac vina coronāt. vina ꝓ vaſis dixit.authore Seruio antiqui eīm coronabāt pocula et ſic libabāt vnde eſt. Magnū cratera corona induit impleuitq; mero.Seru⁹ Synecdochen vocat p⁹ metonymia. Tertio vbi per inuentorē inuentū oſtendit̄. Terentius.ſine cerere et baccho friget venus.i.ſine pane ⁊ vino languet libido. Quarto ediuerſo. Plautus teſte Seruio in ſuperiorē Vergilij verſum. Vinum precemur: nam hic deus preſens adeſt bacchum vini repertorem. Quinto vbi per efficientem id qd efficit̄ intelligimus.vt melior remis.Infert enim velocitatem:ſed velocitatē que per remos fit. Sexto ab eo quod fit id qd facit:vt frigus pigrum:qr pigros efficit. Moeſtūq; timorē mittit.i.qui vos moeſtos ⁊ triſtes efficit. Septimo vbi poſſeſſor ꝓ poſſeſſo accipit̄.Sic hominē deuorari dicimus cuius patrimoniū abſumitur Verg.Iam proxim⁹ ardet Vcalegon. Quomodo vt in nono Quintilian⁹ ait: ſunt innumerabiles ſpecies.Ideo Donatus quatuor modis enumeratis ſubiūgit: hec exempli cauſa poſita addiſcentib⁹ ſunt reliqua demōſtrabit lectio. Metonymia trāſfertur nominis tranſmutatio a meta.i.trans: ⁊ Onoma.i. nomen:Onomazo nomino Onomaſia nominatio. Onoma mutat prius o breue in o longū ⁊ ſecundū o in y grecū in pleriſq; compoſitis vt Metonymia. Patronimicum ſynonymū. Hieronymus ⁊c. Viderat qui mihi parum credit Lexicon grecum.

Metonymia.

Appellatiuum proprij vice ſaepe locatur.

¶ Antonomaſia eſt vocabulū qd ſine nomine poſitū loco eius fungit̄ vt magnanimus Anchiſiades ꝓ enea. Saturnia:ꝓ iunone author in.viij. Fabi⁹. Arma virūq; cano. Aenea eſt Antonomaſia:teſte Diomede.⁊ Domitor maris ꝓ neptuno/ Antonomaſia dr Characteriſmos:q̄ per accidētia rem deſignat:vt caluo ſeruiret Roma Neroni ꝓ Domitiano. Que vero ꝑ excellentiā fit dr̄ Exoche:⁊ Catexoche:vt poeta apud grecos ꝓ Homero apd latinos ꝓ Vergilio ⁊ ius ciuile ꝓ iure Romanorū:antonomaſia fit tribus modis. Ab aīo: vt magnanim⁹ anchiſiades .i. aeneas a corpe vt ipſe arduus.i. Polyphem⁹ ē:extrinſec⁹:vt infoelix puer atq; impar cōgreſſ⁹ achilli.i.Troilus antonomaſia interpretat̄ ꝓ nominatio aut ꝓ nomine.anti.i.ꝓ: ⁊ Onoma.i. nomen.Onomaſo nomino Onomaſia nolatio.antonomaſia ꝓpter tribrachū

Antonomaſia.

Characteriſmos.

Exoche.

Catheroche.

incluſum hexametris nō congruit. Caracteriſmos interpretaꝶ effictio aut preſſigna iudiciū a character.i.ſignum ⁊ figura. Exoche.i.excellentia vel eminētia Exochos excellēs:egregiꝰ: catiexoche:per excellentiā. a cata.i.per:⁊ roche excellentia Uerg. Boues per exochen vel catiexochem nominauit. Que cura boū: quis cultꝰ habendo ſit pecori. Et dodonam. deficerent ſyluc:⁊ victum dodona negaret

Exornat carmen fixo bene mobile quadrans.

Epithetō. ¶ Epitheton eſt appoſitū noī adiectiuo ꝑpetuā ferme naturā rei indicās: vt alma Ceres. Pulchra venꝰ. Triſtia bella. dulce muſtū. Eo poete ⁊ frequētius ⁊ liberius vtunꝶ. Itaqꝫ ⁊ dentes albi ⁊ hūida vina in his nō rephēdimꝰ. Apō oratores niſi aliquid efficiꝶ: redūdat. Tūc aūt efficiꝶ ſi abſqꝫ illo qō dr minus eſt qualia ſunt. O ſcelus abhominandū. O deformē libidinē author Fabiꝰ lib. viij. Epitheton transferꝶ appoſitū ab epi ꝑpoſitione que in cōpoſitis ſignificat in: ad ſuper:⁊ thetõ.i.poſitū. ¶ Epitheton eſt proceleumaticꝰ: ideo hexametrū aduerſaꝶ: Epitheta ſumunꝶ tribus

* Epitheta tribus modis ſumuntur. modis. Ab alo: vt iuſtus impator cōtentor diuū Mezentius. A corpore. vt pulcher Iulus extrinſecus idqꝫ pluritariā. A loco: vt Ulyſſes. Itacus. ab actu: vt eneia nutrix Caieta. Ab cuētu: vt inſula diues opū tenedos. Epithetō ab antonomaſia differt: authore Donato. Hec cm̄ vicē nois ſuſtinet. Illud ſine noie reperiꝶ nūqꝫ: vt dira Celeno dia Camilla. His duobꝰ tropis. vt vituperamꝰ. vel oſtēdimꝰ: vꝶ laudamꝰ.

Pro naui puppis contraue Sinedoche habetur.

Synecdoche. ¶ Synedoche eſt figura cū a parte totū intelligiꝶ aut cōtra nūerus vel pro nūero ſumiꝶ. Primo itaqꝫ a parte totū intelligiꝶ: vt.j.enei. Puppeſqꝫ tue: pubeſqꝫ tuorum Aut portū tenet: aut pleno ſubit oſtia velo. A puppibꝰ cm̄ naues ſignificat A pube totos hoies. Scdo a toto pars intelligiꝶ: vt in codē libro ipſius ante oculos ingens a vertice pontus in puppim fert.i.multa ponti aqua: nō totus pontus ⁊ alibi Fonteſqꝫ ignem ferebāt.i.aliquantū aque ex fonte. Utriuſqꝫ modi exemplū continet hic verſus. Da requiem puppi veniet cum frigidus annus. pro naui:⁊ hyeme ¶ Tertio capitur nūerus ꝓ nūero. Naues armato milite cōplent. Hoſtis muros: ꝓ militibus ⁊ hoſtibus. dixit meminiſſe aūt debemus ait Donatus quando a parte totum intelligiꝶ: id faciendū eſſe ab inſigniori parte. Fit item ſynedoche quoties verbū vel adiectiuū. regit partem in actō vel in ablatiuo: vt iugulū doluit: nudus crura. de hac in Syntaxi affatim diſputatū eſt. Synedoche itē eſt vt ait Fabius li ix. quū ſubtractū verbū aliquot ſatis ex ceteris intelligitur: vt Celius in Antoniū. Stupere gaudio ſimul cm̄ audiꝶ coepit. Cui ſimilia ſunt illa meo quidē iudicio ait Fabius in quibꝰ verba decēr ⁊ pudoris gra ſubtrahunꝶ. Nouimꝰ ⁊ q̄ te trāſuerſa tuētibꝰ hirquis. Et quo ſed faciles nymphe riſere ſacello. Hanc qdā Apoſiopeſim putāt fruſtra. Nā illa qd taceat incertū eſt aut certe lōgiore ſmone explicādū. Hic vnū verbū manifeſtū quidē deſideraꝶ q̄ ſi apoſiopeſis eſt: nihil nō.in quod eſt aliqd idē appellabiꝶ. Hec Fabius Synedoche trāſferꝶ cōceptio vel cōprehenſio: A Cicerone vero in dignitatibꝰ: dr intellectio Synedochios.i. comprehenſim

Onomatopeia. **Sepe ſonus cauſam fugiendi nomina preſtat.**

¶ Onomatopeia eſt dictōis ex ſono ꝯfictio: vt mugio: hinnio: pipillo Clamorqꝫ virum clangorqꝫ tuburum. Atqꝫ leuē ſtipulā crepitātibꝰ vrere flāmis: dr ab Onomatos.i.nomē:⁊ poeia.i.fictio hoc eſt nois fictio cōtinet in nomē in principio proceleumaticū. ſic cm̄ grece ſcribitur ονοματωποιια. Ideo ab hexametris nō admittitur De hoc tropo ait in octauo Fabius. Onomatapeia eſt fictio nois greci inter maximas habita ꝟtutes: nobis vix pmittiꝶ: idē tn̄ mugitꝰ ⁊ ſibilꝰ ⁊ murmur venerūt Fit aūt qn vocis cōfuſe nomē ad imitandū ſonū affingimꝰ: vt quū dicimꝰ balatum Bouum mugitū: equorꝫ hinnitū. eris tinnitū. Terribilis buccine ſonitū. Taratantara. Ennꝰ. At tuba terribili ſonitu taratantara dixit Scrofa q̄ a ſono dicta crediꝶ.

Periphraſis. **Rem circunloquimur fit quando periphraſis apta**

* Periphraſis fit duobus modis. ¶ Periphraſis eſt circūlocutio quedā: quū id quod vno aut paucioribus ꝟbis dici pōt: plꝰibus explicatur. Uer. Et iā prima nouo ſpargebat lumine terras, Tithoni croceum linquens aurora cubile.i.dies oriebaꝶ. Idem tps erat quo prima quies mortalibus egris Incipit:⁊ dono diuū gratiſſima ſerpit.i.nox erat. Ouiū teneros depellere fetꝰ.i.hagnos. periphraſis trāſferꝶ circūlocutio. a peri.i.circū:⁊ phraſis.i.locutio. phrazo.i.dico: vel diſſero. Periphraſis fit vitandā aut ordinande rei cauſa

que pulchra eſt quã breuitatẽ ſplẽdide ꝓduxit: vt in ſupiorib⁹ exẽplis aut vitãde rei cã q̃ turpis eſt quã foeditatẽ circuitu deuitat ſic placidiũq; petiui coniugis effuſus gremio per mẽbra ſoporẽ. hoc circuitu enitata decẽter oſcoenita⁹e oſtdi cõcubitum. Itẽ hoc faciũt nimio luxu ne obtuſior vſus ſit genitali aruo ⁊ ſulcos oblimet inertes. hoc eñ circuitus ſignificat cõceptũ femine difficilẽ in Donato ꝓuitãde librarioꝝ incuria mendoſe legitur iuuande ⁊ vituperande: vt ex Diomede liquet.

Ualde turbatus vocum ſit hyperbaton ordo.

Hyꝑbatõ.

¶ Hyperbaton eſt traſcenſio quedã verboꝝ ordinẽ perturbãs. Uerg. in xii. Interea reges: ingẽti mole latinus. Quadriiugo vehitur curru cui tempora circum aurati bis ſex radijs fulgẽtia cingũt. Solis aui ſpecimẽ bigis it turnus in albis Bina manu lato criſpans haſtilia ferro. hic pater eneas romane ſtirpis origo. Sydereo flagrans clypeo: ⁊ celeſtibus armis. Et iuxta aſcanius magne ſpes altera rome. Procedunt caſtris. hic hyperbatõ eſt teſte Seruio. Interea reges procedũt caſtris. Latinus vehitur quadriiugo curru. Eſt hic etiã ꝓlepſis vt ante declarauim⁹. Frequẽter eñ in eadẽ orone diuerſe figure cõpiunt diuerſis rõnib⁹. Fabi. in. viii. hyperbaton verbi tranſgreſſione in interpꝛetatur quam frequẽter ratio cõparatiõis ⁊ decor poſcit. Fit eñ frequẽtiſſime aſpera/dura/diſſoluta ⁊ hians oratio: ſi ad neceſſitatẽ ordinis ſui verba redigãtur ⁊ id quoq; oritur: ita ꝓximis etiã ſi vinceri nõ põt: alligetur: itaq; quoties decoris gratia cõtrahitur longius verbũ ꝓprie hyperbati tenet nomen. Animaduerti iudices oẽm accuſatoris orationem in duas diuiſam eſſe partes. Nam in duas partes diuiſum eſſe rectũ erat: ſed durũ ⁊ incõptum. Hyperbati ſpecies ſunt quinq;. Hyſterologia ſiue hyſteron ꝓteron/anaſtrophe/ parẽtheſis/ſincheſis/meſis. Hyperbaton di ab hyperbeno. i. tranſcendo vel tranſgredior Hyperbalo extendo, ſupero hyperbaſia vel hyperbaſis tranſgreſſio.

* Uarie figure frequenter in eadẽ oratione ꝯperiũtur ob diuerſas rõnes.

Hyſteron ⁊ protheron: poſtponas ſi ante locanda.

¶ Hiſterologia ſiue heſteron ꝓtheron eſt ſententie cum verbis ordo mutatus. Uer. Et torrere parãt flãmis ⁊ frãgere ſaxo: prius eñ ſaxo frangunt q̃ torrent. Idẽ poſt q̃ altos tetigit fluctus ⁊ ad equora venit. Nam prius ad equora venit q̃ tetigit fluctus idem in. ij. en. Moꝛiamur ⁊ in media arma ruam⁹: ꝓ in media arma ruamur: ⁊ moriamur vt notauit Priſ. in lib. xvij. Sic me Margarita nutriuit et peperit hyſterõ. i. vltimũ poſt nouiſſime. inde hiſterologia ꝓpoſtera locutio: ꝓteron. i. prius.

Hyſteron. proteron.

Ordo inuerſus erit tibi anaſtropha prepoſitura

Anaſtrophe.

¶ Anaſtrophe eſt verborum tantum ordo prepoſterus. vt Italiam contra: maria omnia circum. Tranſtra per ⁊ remos: pro cõtra Italiam. Anaſtrophe eſt reuerſio vel inuerſio/anaſtropho: reuerto.

Interiecta parentheſis eſt ſententia queuis.

Parentheſis

¶ Parentheſis eſt interpoſita formatio diuerſe ſententie vt Eneas (neq; enim patrius conſiſtere mentem paſſus amor) rapidum ad naues premittit archeten interpretatur interpoſitio. a para. ⁊ en: que duo dicunt inter: ⁊ theſis poſitio. Hanc figuram dialypſim. i. diſſolutionem vocat Diomedes. a dialio. i. diſſoluo.

Syncheſis eſt proſſum vocũ aut confuſio ſenſus.

Syncheſis.

¶ Syncheſis eſt hyperbaton obſcurũ ⁊ ex omni parte cõfuſum. Uerg. i. enei. Treis notus abreptas in ſaxa latẽtia torquet. Saxa vocant itali medijs q̃ in fluctib⁹ aras. Eſt aũt hic ordo: treis naues abreptas not⁹ torquet in ſaxa q̃ ſaxa in medijs fluctibus latẽtia itali vocãt aras. In eodẽ. Uina bonus q̃ deinde cadis onerarat aceſtes Littore trinacrio dederatq; abeũtib⁹ heros. Diuidit: quũ ſit ordo: deinde heros diuidit vina q̃ bon⁹ aceſtes onerarat cadis ⁊ de littore trinacrio abeũtib⁹ dederat. Et ij. en. Iuuenes fortiſſima fruſtra pectora ſi vobis audẽtẽ extrema cupido eſt. Certa ſeq; q̃ ſit reb⁹ fortuna videtis. Exceſſere oẽs adytis ariſq; relictis. Dij qb⁹ imperiũ hoc ſteterat: ſuccurritis vrbi. Incẽſe moriamur ⁊ in media arma ruamus. Eſt eñ ordo. iuuenes fortiſſima pectora fruſtra ſuccurritis vrbi incẽſe. Oẽs dij quibus imperiũ hoc ſteterat exceſſere adytis ariſq; relictis videtis que fortuna ſit rebus: ſi vobis certa cupido eſt ſequi me audentem extrema ruamus in media arma et moriamur. Syncheſis transfert confuſio. a ſyn. i. con: ⁊ cheſis. i. fuſio. a cheo. i. fundo.

Quoq; interpoſito per Tmeſim verbula ſcindo.

Tmeſis. ¶ Tmeſis eſt vnius compoſiti vel ſimplicis ſectio vna dictiõe vel pluribus interiectis veluti/ Eſt boiree regio ſeptẽ ſubiecta trioni. Saxo cere cõminuit brum. Et maſili Portant iuuenes ad littora tanas: p cerebrũ ⁊ Maſilitanas. Hec figura non facile admittit̃ niſi multoꝝ authoritate fulciat̃. Tmeſis diſſyllaba dictio non temere ſis transfert̃ ſectio/ſciſſio/diuiſio. Temno.i.incido. tmaſſo.i.ſcindo. Eadem vocatur Diacope ideſt interciſio.a.dia.i.per ⁊ copto.i.incido. *Diacope*

¶ Exceſſus fidei manifeſtus Hyperbola fertur.

Hipbole. ¶ Hyperbole eſt oro excedẽs fidẽ augẽdi minuẽdive cã. Augẽdi vt niue cãdidior fulminis ocyor alis. Aſtra ferit ſonus armoꝝ clãgorq; tubarũ. Minuendi cã: vt vix oſſibus heret. Tardior teſtitudine. Cato ait ſuplatio.a Fabi. li. viij. Superiectio vt a quibuſdam exceſſus. Componit̃ ab hyper.i ſuper: ⁊ bole vel bolos.i.iactus.

Dic Allegoriam ſenſu ſi verba repugnent.

Allegoria ¶ Allegoria eſt tropus quo aliud ſignificat̃: aliud dr̃: ⁊ ita v̾ba ſenſu.i.ſenſu repugnãt. Uergi.in fi.ij.geo. Sed nos immẽſum ſpacio cõfecim⁹ equor. Et iam tẽps equũ fumãtia ſoluere colla.i.q̃ tractãda fuerãt affatim explicuimus: iaꝫ cõgruũ eſt carmẽ finire ſic in buccolico ludicro. Claudite iam riuos pueri ſat prata biberunt. Hor. in Odiſ. O nauis referent in mare te noui fluctus. O quid agis fortiter occupa portũ hic per nauez allegorice pp̾lm intelligit: per fluctuũ tempeſtatẽ: bella ciuilia, per portũ pacẽ ⁊ concordiã. ¶ Allegoria. Fabi. in. viij. inuerſionem vocat, Raphael Regius aſſerit. dicit ab allegoreũ.i.aliud agẽdo. Cõſtat allegoria ex ſpondeo ⁊ tribracho. Ideo Manci. ⁊ ceteri turpiter citra neceſſitatẽ abuſi ſunt huius nois q̃titate ſcribit̃ eñ grece αλληγορια Ita certe apud Quint. (vbi grece ſcriptũ offenditur) Italica impreſſio ſemp habet aut immerito: qꝛ c̃ptũ ad ſcdam partẽ eiuſdẽ originis eſt cum κατηγορια categoria.i.accuſatio ⁊ predicamentũ κατηγορεω categoreo accuſo ⁊ predico. categoreos accuſator.a cata.i.aduerſus: cõtra in ex. per ſcdaꝫ αγορευω a goreno.i.dico concionor. Eodẽ modo allegoria fit ex allo.i. aliud ⁊ agoreno: ergo ſine dubio ſcribitur ſimiliter p.η qd̾ in ↄlongũ vertimus. Qui apud Quinti. aliter impreſſerunt non mutauiſſent italicã impreſſionem ſi hec bene conſideraſſent: ſꝫ nil mirandũ: quũ per incuriã. Cacozelia per ε φιλομ ironia p omicron ⁊ plura male exarata cõſpiciant̃. Allegorie ſpẽs multe ſunt: e quib⁹ ſeptẽ eminẽt: vt Donatus ait Ironia/antiphraſis/enigma/charientiſmos/paroemia ſarcaſmos/aſteiſmos.

✱ Allegoria a Fab. inuerſio dicitur

✱ Allegorie ſpẽs.

Ironia.

Illudens recte ſermo Ironia feretur.

¶ Ironia eſt diſſimulatio aut illuſio qua contraria oſtenduntur ſenſui quẽ v̾ba p̃ ſe ferũt. vt: egregiã vero laudẽ ⁊ ſpolia ampla refertis: tuq; puer tuus: ſꝫ his ſuperis labor eſt: id populus curat. ſꝫ hanc niſi grauitas pnũciationis adiuuerit: cõfiteri videbitur qd̾ negare cõtendit. vt Uerres pretor vrbanus homo ſanctus ⁊ diligẽs et in Clodiũ. Integritas tua te purgauit mihi crede. pudor eripuit vita anteacta ſeruauit Ironia dr̃ ab ειρωνευομαι ironeo me eſt diſſimulo ⁊ cauillatorie decipio ironia eſt cauillator ⁊ colax. Socrates vulgo iron dicebatur.i.agens imperitum ⁊ admirator aliorum tanq̃ ſapientium vt meminit Fabius.

Antiphraſis verbum ſit per contraria dictum.

Antiphraſis. ¶ Antiphraſis eſt vni⁹ v̾bi ironia. vt bellũ q̊ minime bellũ eſt. ⁊ lucus q̊ minime lucet. Hec Dona. ⁊ Diomedes addẽs parcas dic: q̊ minime parcãt. Meminit huius rei Quinti. in. j. de inſtitutione orato. dicẽs. Et etiam ne a cõtrarijs aliqua ſinamus trahi: vt lucus qꝛ vmbra opacus parꝫ luceat: ⁊ ludus qꝛ ſit longiſſim⁹ ab luſu ⁊ dis qꝛ minime diues. Uarro parcas quaſi partas dici vult t in o mutata: a partu q̊ naſcentib⁹ bonũ aut malũ cõferũt authore Heſiodo. vt meminit Gel. Ideo Auguſtin⁹ cõtra Priſci. debacchat̃ oñdens p antiphraſim nõ dici bellũ parcas: ludũ lucrũ ⁊c. hac etiã figura nonnunq̃ quos nanos conſpicim⁹ athlantes vocamus: ⁊ ethiopes argenteos. hec ab ironia differt pnũciando mutat affectũ ⁊ ſignificationẽ: Antiphraſis vero diuerſitatẽ rei denotat: vt Diomedes ait. Antiphraſis eſt p cõtrariũ locutio. ab anti.i. contra ⁊ phraſis.i.locutio. Antiphraticos contradictorius.

Nota q̃ p ãtiphraſiꝫ dñr auguſtin⁹ damnat thuaſenẽ. refellit eos q̃ hec nola p cõtrariuꝫ dici opinãtur.

¶ Aenigma ſupra declaratum eſt.

At charientiſmos tibi moliet aſpera dictu.

Charientiſmos ¶ Charientiſmos eſt tropus quo dura dictu gratius pferuntur: vt ſi interroganti

non me ꝗſunit quiſpiã? reſpõderis bona fortuna .i. nemo.nũquid vis aliud vt recte valeas.i.nihil.Carientiſmos: ideſt gratificatio ⁊ vrbanitas a Χαριοειντοσ charis charientos.i. gratus: gratioſus Χαρισ charis itis.i. gratia Carientizome. i. iocor nugor vrbanus ſum alludo.Chatizome.i.dono gratificor.

Sermo procul notus feſtiua Paroemia fertur.

Paroemia

❡ Paroemia eſt accõmodatũ reb⁹ tẽpibuſq; pũerbiũ: vt lupus eſt in fabula. adeſt is cuius preſentia loqui vetamur lupi eñ vocẽ adimere credũt ei quẽ priores conſpexerint. Ver. Lupi Moerim videre priores. Cocta munerabimus cxta .i.vt Diomedes ait ex euẽtu rem ſcim⁹. Nos poma natam⁹ quoties indoctus: ignobilis improbus:inter doctos: aut nobiles : aut pbos nũerare cupit: velut in pomis olẽtum.i.paroemia pũerbium Paroemiacus pũerbialis.Dicitur a para.i.iuxta ⁊ oeme.i. cantus vel cantilena:quaſi iuxta omniũ cantilenã. In Donato ⁊ Diomede mendoſe legit paranomia :.pro paroemia. hos librariorũ incuria excuſat. Alexander venia caret dicẽs. Eſt et epizeuxis ⁊ anaphora paronomia : ſed hic ferme oĩa figurarum nomina corrumpit: vt legenti liquet mediocriter docto.

* Illud Terẽtij in Phormio. Aduerſus ſtimulum calces paroemia eſt

Hoſticus irriſus nobis Sarcaſmos habetur.

❡ Sarcaſmos eſt plena odio atq; hoſtilis deriſio. Verg.in xij.enei. En agros ⁊ quam bello Troiane petiſti Heſperiã metire iacẽs. Et in ij. ene. Pyrrhus ad Priamũ. Referes. ergo hec ⁊ nuncius ibis. Pelide genitori: illi mea triſtia fata. Degeneremq; Neoptolemũ narrare memẽto Sarcaſmos ſĩlis eſt Myctériſmos cũ quodã riſu ⁊ cõtractione nariũ ſubdola illuſio. Fab⁹ in. viij. Adijcit his mycteriſmos ſimulat⁹ qdẽ:ſ; nõ latẽs deriſus. ſcribit id nomẽ grece cũ y greco in pma ſyllaba: tñquã in e longã ⁊timus in ſcba μυκτηρισμοσ mycteriſmos .i. ſubſãnatio. a mycteriſo .i. ſubſanno.idq; a μυκτηρ mycteteros:penul. gẽl longa:vt crater eris .i.naſus

ſarcaſmos

Mycteriſmos.

Simplicitas Aſteiſmos erit ſi ruſtica deſit.

Aſteiſmos

❡ Aſteiſmos eſt tropus multiplex nũeroſq; ꝟtutis. Nã eſt ꝗcq̃d ruſticaſſimplicitate caret ⁊ faceta ſatis vrbanitate exprimit : vt apd̃ Verg.in buc. Qui Bauiũ non odit amet tua carmina Meui. Atq; idẽ iungat vulpes ⁊ mulgeat hircos.i .ꝓpena ei cõtingat vt diligas Meuiũ peiorẽ poetã. Nã Meui⁹ ⁊ Baui⁹ peſſimi fuerũt poete inimici tam Horatio ꝙ Verg.vñ Hora. Mala ſoluta nauis exit alite ferẽs olẽtẽ Meuiũ. Iungere vulpes ⁊ mulgere hircos eſt cõtra naturã ꝗcq; conari. Niger cum Alexandro etiã antiſmon vocat hãc figurã : doctiores Aſteiſmon dũtaxat quos potius imitandos cẽſeo. Aſteiſmos eſt dictio tetraſyllaba duobus trocheis cõſtans: ideo Syncreſim fecim⁹:.vt Verg.in alucaria. Aſteiſmos trãſfert vrbanitas: a aſteos.i.vrbanus. Aſteizome.i.vrbanus ſum. Aſteizo.i.iocor.

Nota parum demonſtrat Homoeoſis mage notis.

Homoeoſis

❡ Homoeoſis eſt minus note rei p ſimilitudinẽ ei⁹ q̃ magis nota eſt demonſtratio Eius ſpẽs ſũt tres. Icon/parabola/paradigma. Homoeoſis tranſfert ſilitudo .ab homoeos cũ oe diphthõgo.i.ſilis hinc homoeologia .i. ſilis locutio. Eſt aũt hõceologia oronis vitiũ quã nulla varietatis gra leuat tediũ: atq; ex tota colore vnius ꝗ maxime deprehendit carens arte oratoria. Author Fabi.in.viij. Contrariũ huic vitiũ eſt Soraeſmos : quedã miſta eſt varia rõne linguarũ oro vt ſi atticis Dorica Aeolia/ Ironia: etiã dicta cõfundas. Cui ſimile vitiũ eſt apud nos ſi ꝗs ſublimia humilib⁹: vetera nouis:poetica vulgaribus miſceat Id eñ tale eſt mõſtrũ : quale Hora.in principio artis poetice.fingit. author in.viij. Fabi⁹:apud quẽ Valla ⁊ Alctus legũt Soraeſmos. Regius vero Coeniſmos : a cocnoneo.i. cõico:legit. vñ telã docnomia.i.cõicatio rectius dr ꝙ cocnocia. Badi⁹ nr vir acerrimi iudicij ſuffragat hic Valle ⁊ Aldo Soraeſmos cũ ae diphthongo dicit aceruatio ⁊ cõgeries. Soros per ω mega ante r.i.cumulus:aceruus. Soreuo cumulo. Soreia per ei diphthongon.i.congeries Soreumatos.i.cumulus. Soreuſis aceruatio.

Hõeoſis ſpẽs tres.

Homoeologia.

ſoroeſmos

Icon

Eſt icon quoties forme bene confero formam.

❡ Icon eſt pſonarũ inter ſe vel eoꝝ q̃ pſonis accidũt cõparatio.vt Os humeroſq; deo ſilis Aut icon eſt forme ad formã collatio laudis aut vituperatiõis cã. vt ibat in pliũ corpore tauri validiſſimi:impetu leonis acerrimi. Et iſte quotidie p forũ tã ꝙ iubatus draco ſerpit dẽtib⁹ adũcis. Hec figura a Diomede vocat etiã. Icaſmos Alio noĩe dr Catatypoſis Icõ onos penultima genitiui correpta cũ ei diphthõgo

Icaſmos. Catatypoſis

in pma ſi grece ſcribit trāſfert imago ⁊ ſilitudo. Icaſmos idē Catatipoſis interpretatur iuxta figurā, aut formā vt Oia Mercurio ſilis voceq́ꝫ coloreq́ꝫ. Et crines flauos ⁊ mēbra decora iuuente. Dicitur a cata .i. per ſcdm: ⁊ a typoſis per omega .i. impreſſio ⁊ formatio. typos .i. forma: figura adūbratio. typoo. ſigno formo. ab hypo .i. ſub ⁊ typoſis fit hypotypoſis .i. informatio: deſignatio: diſpoſitio. hypotypoo .i. p figurā demōſtro/deſigno. Hypotypoſis dr a Cice. ſub oculos ſubiectis vt ait Fabi⁹

Hipotypoſis. Metaſtaſis. Energia

li. ix. Eſt aūt hypotypoſis qdā ꝯpoſita forma reꝝ ita expſſa verbis vt cerni potius q̄ audiri videatur: veluti ipſe inflāmatus ſcelere ac furore in forū venit ardebant oculi: toto ex ore crudelitas emicabat. Huic figure cognata eſt Metaſtaſis: q̄ eſt temporꝫ trāſlatio q̄ ita q̄ futura ſint aut futura fuerit imaginamur: vt nō narrari res ſꝫ agi videat. Author ibidē Fabi⁹ veluti Credite vos intueri hec: q̄ nō vidiſtis oculis: animis cernere poteſtis. Eadē ferme dr Energia: q̄ eſt rerū geſtaꝝ aut quaſi geſtarū ſub oculos inductio. vt ac veluti in ſompnis oculos vbi lāguida preſſit. Nocte quies. nec q̄cq̄ꝫ auidos extēdere curſus. Velle videmur ⁊ in medijs conatibus egris Succidimus nō lingua valet: nō corpore note. Sufficiūt vires: nec vox nec verba ſequunt. Metaſtaſis trāſfert trāſmutatio ⁊ tranſitus. a meta .i. trās ⁊ ſtaſis. ios .i. ſtatio.

* Energia

℄ Energia euidētia eſt cum a prima vocali in ſcda ſyllaba ⁊ ei diphthōgo in tertia apud grecos: nos in i longū vtim⁹. Energes .i. manifeſtus. energia vo cū ſcda vocali in ſcda ſyllaba dr efficacia. act⁹ ⁊ actio. ⁊ cū ei diphthōgo ſilr in penultima.

* In hoc exēplo ex marōe de ſūpto os humeroſq́ꝫ deo ſimilis Enee pulchritudo a liuiuus dei pulchritudini aſſimilatur cū deus ⁊ hō ſmepienꝫ maxie mē brorꝫ ſilitudine teneatur.

Jure diſertus erit quiſquis rem comparat apte

℄ Parabola eſt rerū gñe diſſimiliū cōpatio: vt qualis mugit⁹ fugit cū ſaucius araꝫ Taurus ⁊ incertā excuſſit ceruice ſecurim. Huic venuſte ſubijci ſolet. Antapodoſis eſt ꝯtraria redditio vel ex aduerſo. ex anti .i. contra: ⁊ apodoſis redditio. hec vt in .viij. ait Fabius: rem vtrāq́ꝫ cōparat ⁊ velut ſubijci oculis ⁊ pariter oſtēdit Cicero p murena: vt aiūt in grecis artificibus eos auloedes eſſe q̄ cytharoedi fieri nō potuerūt: ſic nos videm⁹ q̄ oratores euadere nō potuerūt: ad iuris ſtudium deuenire. Parabolā Fabius. lib. v. appellat exēplū. Diomedes vero ſilitudinē. alij cōpationē. facit id nomen pceleumaticū: ideo hexametrū nō ingredit proinde non credo Mancinello id nomen deducenti. ex para .i. iuxta: ⁊ bule cū ou diphthongo .i. conſiliuꝫ ⁊ ſnia quaſi iuxta ſniam q̄cq̄ꝫ nō ignorē interiꝫ correptionis grā alterā diphthongi vocalē apō grecos abijci: tamen mihi placet parabolaꝫ dici adiectiueꝫ a para .i. ad ⁊ iuxta: ⁊ bole .i. actus. Ballo iacio vt ſit adiecta cuiq́ꝫ rei cōparatio.

Exemplum facti vel dicti fit paradigma.

Paradigma.

℄ Paradigma eſt exēpli hortātis vel dehortātis enarratio. Hortantis vt Antenor potuit medijs elapſus achiuis Illiricos penetrare ſinus ⁊c. Dehortātis aūt deterrentis. vt/At nō ſic phrygi⁹ penetrat. Lacedemona paſtor. Ledeāq́ꝫ helenā Troianas vexit ad vrbes. Paradigma eſt exēplū. Paradigmo .i. exemplifico a para .i. iuxta ⁊ digma atos .i. ſignū. digmatizo .i. traduco ⁊ ſigno oſtēdo greci cū ei diphthōgo in pma ſyllaba. Hacten⁹ ex Diomede donato pauculis figuris obiter inſertis que deinceps ſcribent ex Mācinello ⁊ Nigro atq́ꝫ Quintiliano ſumpſim⁹: nec tñ q̄cquid vſq́ꝫ figuratū eſt huc cōtulim⁹: id eñ foret immenſum: parūq́ꝫ vtile: authore Quintiliano in. ix. Nec mirū quū Apolodorus: vt Celius ſcribit: teſte Fabio incomprehēſibilia partis huius precepta exiſtimauerit. Itaq́ꝫ mecū pclare actum putabo: ſi poſt tantos viros nō inutiliter hunc laborem obijſſe candidis lectoribus videbor.

℄ Miſcellanea reliquarum Figurarum declaratio.

Multa figurarum deſcriptio nomina ſumit.

Phraſis. Chronographia. Topographia.

℄ Deſcriptiones tēporis loci/gñationis/pugne ⁊ pluriū rerum a nonnullis inter figuras nūerant quarū declarationē pſa facilis enucleabit: cū ijs quas Niger in Phraſio .i. elocutionis ſpeciebus declarat. ℄ Eſt aūt phraſis ſermo eloquēs totius ſnie ſignificationē oſtendens ℄ Chronographia: eſt temporis deſcriptio: vt vertitur interea celum ⁊ ruit oceano nox. Dicit a chronos .i. tēp⁹: chronicos tpalis. ⁊ grapho .i. ſcribo. graphe ſcriptura. ℄ Topographia eſt loci pa deſcriptio: vt lucus in vrbe fuit media letiſſim⁹ vm bra

Etiã cõſpectu. Tenedos notiſſima fama. Inſula dicit a Topos.i.locus.&grapho
Vocatur etiã Corographia a choros.i.locus per ω mega ante r.
¶ Topothesia eſt loci ficta deſcriptio: vt Eſt in ſeceſſu lõgo locus inſula portũ. Effi
cit &c. Nã hic portus nuſq̃ eſt in aphrica authore Seruio; dicit a topos.i.locus et Chorographia
theſis.i.poſitio. Coſmographia eſt mundi deſcriptio.a coſmos.i.mundus. Topotheſis.
¶ Aetiologia eſt cauſe redditio. vt Ad celũ tẽdens ardentia lumina, fruſtra. Lumi
na. Nam teneras arcebant vincula palmas. Dicitur ab aetia cum ae diphthongo actiologia
penultima breui ſine aſpiratione.i.cauſa/ratio/accuſatio/confirmatio/culpa.et lo
gos ſermo vel logia eſt locutio.
¶ Ectaſis eſt lõgus in deſcribẽdo excurſus vt in deſcriptiõe tẽpeſtatis apd Uer.in
Georgicis. Interptat exitꝰ egreſſioq̃ aut pueꝰtus ab ekneo.i.euenio: egredior: pter Ectaſis
eo. Vocat etiã Parechaſis.i.trãſgreſſio. Antilogia eſt vboꝝ ꝯtradictio aut refraga
tio, vt haud vnq̃ tibi fiſtula cera iũcta fuit. Anti contra logia locutio. hoc eſt con antilogia.
tradictio. ¶ Cãchaſmos eſt riſus ſolutus vt ha ha he: apd comicos. Interptat caci
nus a cãchaſo. Cãchaloo & cãchoo.i.cachinor. ¶ Apophaſis vel apologia eſt obie Canchaſmos.
ctorũ trãſio vel excuſatio vt an mihi cãtãdo victꝰ nõ redderet ille. Quẽ mea carmini
bus meruiſſet fiſtula caprũ. Apophaſis itẽ: vt dicit Fabius in.ix.eſt cuiuſpiã rei ne apophaſis
gatio aut per trãſitũ demõſtratio in hũc modũ. Nõ agaꝫ tecũ iure ſummo: nõ dicã
qd forſan obtinerẽ. Et qd ego iſtiꝰ decreta. qd rapinas: qd hereditatum poſſeſſiões
datas: qd ereptas pferã? Et mitto illã pmã libidinis iniuriã. & me illa quidẽ teſtionia
recito q̃ dicta ſunt de ſeſtertiis ſeptigẽtis milibꝰ. & poſſum dicere. Quibꝰ ghibus per
totas interim qões decurrimus. vt. Cicero hoc ego ſi ſic agerẽ tãq̃ mihi crimẽ eẽt
diluẽdũ; hoc pluribꝰ dicerẽt. hec Fabiꝰ Aſſerẽs Apophaſim negãdo dici. Nã apo
phaſte ſignifi. at negare. Apopheno.i.demõſtro/definio .hinc apophaſis ios.i.ne Apologia
gatio/ſnia/demõſtratio. Apophaſco.i.nego vel ſnlam dico. Apologia.i.defenſio et
excuſatio. ab apologeo.i.reſpondeo. apologema atos.i.excuſatio. Apologeome de
fenſio/reſpõdeo/purgo/excuſo. ¶ Cacoethos eſt mali moris aut cõſuetudinis de
ſcriptio vt exul ab octaua Martius bibit. Dicitur a cacos.i.malus: et ethos mos. cacoethos
¶ Catachryſis alicuius facinoris cõdemnatio vel iudicatio. vt tum pendere penas
Cecropide iuſſi. Dicitur a cata.i.per & ſecũdũ & chriſis.i.iudiciũ hoc eſt cõdẽnatio
Catacrino.i.damno. Catacritos cõdemnatus. Catachriſis
¶ Apotheoſis eſt alicuiꝰ mortalis i deos relatio vt cãdidꝰ inſuetũ miratꝰ limẽ olym
pi. Interptat deificatio: cũ ω mega in penul. Apotheoo.i.deificio ab apo ppoſitione
varie ſignificationis in cõpoſitiõe, & Theoo deifico. Theoo ideſt deus. malim dice
re apotheoſis diui. Frãciſci: q̃ canonizatio cũ vulgo. ¶ Catalogus eſt ſmo rex ordi
nẽ & numerũ oſidens. vt tres ſumꝰ imbelles nũero ſine viribus viri Laerteſq̃ ſenex Apotheoſis.
Telemachuſq̃ puer. Catalogus eſt nũeratio et delecꝰ. militũ a catelogo.i.numero
¶ Elogiũ eſt alicuiꝰ rei teſtificatio vel honoris vel vituperationis grã. vt Solonis Catalogꝰ.
ſapiẽtis elogiũ eſt quo ſe negat velle ſuã mortẽ dolore amicorũ lachrymis vacare.
¶ Genealogia eſt alicuius gñationis deſcripta ſeries. vt hũc Faunor nympha ge Elogium.
nitũ laurẽte marica accipimꝰ. Fauno Picus patriſq̃ parentem. Te ſaturne refert
Interpretat ſermo de generatiõe. a genea.i.generatio genus pgenies & logos; vel Genealogia.
logia. ¶ Genethliacõ eſt natalis deſcriptio vt apd Uer.in Polliõe interpretat na
taliciũ. et põt flecti Genethliacus a.um.i.natalitiꝰ. a genethlõ vel genethle.i. genꝰ
natiuitas genethlia celebritas natalia q̃ fit in natalicie. Monomachia eſt duoruꝫ Genethliacon.
ſingulare certamẽ. vt Turni & enee. a monõ.i.ſolũ tm̃ monos.i.ſolus. Monomachꝰ
gladiator cũ vnico pugnãs. mache.i.pugna .hinc naumachia pugna naualis. aut
ipſiꝰ deſcriptio. vt apd Liuiũ; Gigãtomachia. aut gigogãthea.i.gigãthũ pugna ſic Monomachia
pedomachia &c. ¶ Syllogiſmus eſt orõ cõſtãs ex ppoſitione aſſumptiõe & ꝯcluſio
ne. Nãq̃ haud tibi vltus Mortalis. nec vox holem ſonat o dea certe interptat ꝯpu Naumachia
tatio pẽſatio Sylloge eſt ꝯgregatio collectio ſyllogizo ꝯputo ꝯcludo. ¶ Enthime Syllogiſmus
ma ex vaico aſſumpto ꝯcludẽs. eſtq̃ ſyllogiſmus imꝑfectꝰ vt lꝫ . vt volo viuere; nõ
ſum liberior bruto? Adducito ppone Syllogiſmus erit ſic. An q̃ſq̃ eſt aliꝰ liber niſi
ducere vitã cui lꝫ vt voluit: lꝫ vt volo viuere: nõ. ſuꝫ liberior bruto? Argumẽtatiões Enthimema.
poetice nõ ꝯſtruunt ſm normulas logicoꝝ. ſed ex eis põt elici ſm canões logicos
ſyllogiſmi. Enthimema &c. vt ex dictis Perſij vbis habet hic ſyllogiſmus in tertio
modo pme figure. Ois hõ cui lꝫ viuere vt vult: eſt liber. ego ſum homo cui licet vi
uere vt volo ergo ego ſum liber. hec ſine notitia logice pfecte noſcet nemo. Enthi

memis interpretatur commentū/ ⁊ cogitatio. Entymeome .i. aIaduerto : cōſidero : cogito reminiſcor. Entymeſis penultima longa cogitatio. Entymion .i. caute cogitatum ⁊

Oecono- mia. aſtuta reſq̄ in aīo verſatur. Oeconomia eſt rei gubernande diſpenſatio. vt Tu rege re imperio pp̄los Romane memento: Hec tibi erūt artes: paciſq; imponere morē. Par

Palillogia cere ſubiectis ⁊ debellare ſupbos. dicitur Oeconomia lex domus: ab oecos .i. domus ⁊ nomos .i. lex hoc eſt diſpenſatio domeſtica. Oeconomos .i. diſpenſator rei familiaris villicus. ¶ Palillogia ē dictorum ornata replicatio: vt arma viri ferre arma. Interpretatur reiteratio vel duplicatio. Palillogos iterū collectus. a palin .i. iterum logos ſermo. logia locutio. ¶ Stratagema eſt exemplū militare ſummo ſtudio imitādum vt apud Liuiū de Hānibale interpretatur geſtū militare ⁊ conſiliū ſcribitur grece per σρατηγημα ſtratagema: ſed e longuz ſepe vertitur in a vt machina camus ⁊c. ideo male corripitur in ſtratagema ſcda ſyllaba a Mantuano ⁊ pluribus. Strategia .i. militatio pretura. Strategos imperator: dux exercitus.

¶ Paradoxon eſt electa ſnīa: vt quicquid erit ſuperāda oīs fortuna ferenda eſt. In

Epauxeſis terpretatur admirabile: preter ⁊ doxa maieſtas: gloria. opinio.

¶ Epauxeſis eſt ſnīarū incrementū ab imo ad ſupiora cōſurgēs: vt Pōpeiū ⁊ hortari

Auxeſis. ⁊ orare: ⁊ iam liberius accuſare. ⁊ monere: vt magnā infamiā fugiat: non deſiſtimus. Transfertur magnū incrementū ab epi prepōne: q̄ interdū auget ⁊ auxeſis penultima longa .i. augmētū: a xe es. Idem. auxeticos auctiuus auxo ⁊ auxano .i. augeo.

Phyſiologia ¶ Pyſiologia eſt rei naturalis deſcriptio. Horat. Albus vt obſcuro deterget nubila coelo. Sepe notus nec parturit imbres ꝑpetuos: ſi tu ſapiēs finire memēto. triſtitiā viteq; labores: interpretatur locutio de natura a phyſis ios .i. natura: ⁊ logia locutio

Epicherema. ¶ Epicherema eſt argumentū ratiocinatiuū. Uerū hoc cuz ſyllogiſmo. ⁊ enthiememate aliiſq; pluribus inter figuras ꝓprie nūerandū nō eſt. vt in nono Quintilianus innuit: licet non defuerint qui hec oīa in figurarū contuberniū admiſerūt. Epicherema cum e longo ante r q̄ per ei diphthōgon grece ſcribitur: interpretatur conamen Epichereo conor. epichereſi penultima longa .i. conatus

Problema ¶ Problema eſt ꝓpoſitio interrogationē detinens annexam: et apud Plutarchum

Epiphonema interpretatur ꝓpugnaculum pretextus prepoſitio.

¶ Epiphonema eſt rei narrate ſumma acclamatio: vt Tante molis erat Romanā cōdere gentem. Tantum ſeries iuncturaq; pollet: interpretatur acclamatio. ab epiphoneo .i. eſt acclamo. Niger annectit his tria carminum nomina: epicedium: epitaphium. ⁊ epithalamiū quaſi proprie figuras nō diximus: tamē cognationis nō nihil cum his obtinent. Eſtq; eorum cū ceteris carminū noībus cognitio vtiliſſima ideo non pigebit ea annectere.

Epicediuz ¶ Epicediū eſt carmen funebre: qḋ ⁊ Seruius in buccolica teſtatur: et habetur cadauere nonduz humato. vt extinctū nymphe crudeli funere daphnim flebant ⁊cetera. dicitur ab epi .i. in: ⁊ ſuper: ⁊ cedia poenultima longa .i. funus ⁊ affinitas ceneno .i. iuſta ſoluo funus curo. affinis ſum ad funus eo: ſcribitur grece Κηδεια. In nigro mendoſe legitur Epiodium pro epicedium.

Epitaphium. ¶ Epithaphiū eſt carmen cadaueri ſepulto cātatum: vt daphnis ego in ſyluis hic vſq; ad ſydera notus formoſi pecoris cuſtos formoſior ipſe dr. ab epi ⁊ traphos .i. ſepulchrum. Traphe eſt exequie ſepultura. Tapheus triſſyllabum pollinctor.

Edithalamium ¶ Epithalamiū carmen nuptiale: vt apud Catullū/ Claudianū/ ⁊ Auſoniū. dicitur ab epi. ⁊ thalamus .i. geniale cubiculum.

Proptrepicon. ¶ Proptrepicon eſt carmen inſtructiuū ⁊ adhortiuum. a protrepto .i. dirigo: exhortor. vt apud Auſonium de ſtudio puerili.

Propempticon. ¶ Propempticon carmen vt comitetur quēq; ſcriptum. vt apud Sidonium offendas a propempo .i. comitor: premitto: cum pompa aſſequor.

Epiniciuz carmen ¶ Epiniciuz carmen de victoria cuiuſq; ab epi. ⁊ nice .i. victoria. Epinicios .i. victorioſus. Epiniciū carmē aut celebritas ꝓ victoria habita. Talia etiaz fingi e greco fonte pñt carminū pluria noīa. Sed iā ſatis ſupq; euagatur ad mōaſtica nr̄a redeamus.

Inuenies verſum repetitum ſepe decenter.

Epimone. ¶ Epimone eſt eiuſdez verſus frequens repetitio: vt in ludicro Uergiliano. Incipe menalios mecum mea triſtia verſus. Ducite ab vrbe domū mea carmina: ducite daphnim. Epimone vltimam ſolum producit: ideo. hexametrum non ingreditur interpretatur perſeuerantia/ inſiſtentia/ aſſiduitas. Epimonos aduerbium: ideſt

cõſtanter corripit ſcđam ſine dubio: vt oĩa compoſita ab epi ἐπιμονη ab epi.i.inde ꝛ Uerſus ꝑ
ſupꝛ moneꝛ mãſio: monimos.i.ſtabilis. Uerſus ſepe repetiturus vocaẗ intercalaris crebro re
ab intercalendo.i.interponendo vt interuocãdo vt dies intercalaris in Februario. petiẗ inter

Reſpondere ſolent ſcriptores obijciendis. calaris dr.

¶ Antipophora ẽ ad obijciẽda rñſio. vt ſupꝛ: heu doleo: nã mihi ſepe nocet poſſet Antypo
queri: cur doles te piũ eẽ. Huic tacite q̃ſtioni: ſi occurriẗ. Nã mihi ſepe nocet. Anti phora.
pophora eſt ſolutio. hypophora nãq3 obiectio. dr ab anti.i.cõtra: et pophora fit eti=
pophora q̃ſi cõtra obiectionẽ id ẽt ſolutio ẽ. Hypophero.i.ſuffero/ſubduco. Hypo=
phoros tributarius. Huic figure aut multũ ab illis eſt Proſapodoſis: cum aut ſin Proſapo=
gulis ſtatim ratio ſubijciẗ: vt eſt illđ. Nec3 accuſatorẽ cũ metuo qui ſum innocens doſis.
nec3 cõpetitorẽ ꝟcorđ ſum antoni⁹ nec3 cõſulẽ ſpo: q̃ ſu3 Cicero. aut poſitis duob⁹ vl
tribus codẽ ordine ſingulis cõtinua reddaẗ rõ. Quale apud Brutum de dictatura
Cnei Põpeij: põſtatẽm nemini imparẽ q̃ alicui ſeruire: ſine illo eñ viuere honeſte l3
cũ hoc viuẽdi nulla cõditio. Dr a pros.i.ad: ꝛ apodoſis.i.redditio. hoc eſt ad aliqđ
rõnis redditio. Quintil.in.ix.vix cenſet in figuris antipophorã cũ Diexedo ꝛ apo=
phodo. ¶ Diexodos eſt ab. Echaſi ad principalẽ materiã trãſitus hoc modo. Lon=
gius enectus ſum redeo ad propoſitũ. Interpretaẗ decurſus ꝛ tranſit⁹. Mãtuan⁹
in pmo faſtoꝝ. Sed qua mẽte vagor: video meã lõgior equo eſt Echaſis ſetẽ feſtũ
redeamus hilari. ¶ Aphodũ Scor. Ualla vocat dubitationẽ: l3 Quintilian⁹ diſtin
guere videaẗ: vt ſiue malitiã ſiue ſtultitiã dicere oportet. Quintil. cõiunctim ponit:
Dierodũ aphodõ vt ſit eadẽ figura veluti hyſterõ pteron: nõ Ualle vix herco. Si=
gnificat aũt Diexodos trãſitũ ꝛ reditũ: teſte Raphaele Regio vt ſit traſitus ꝛ dedit⁹
ab Echaſi ad priorẽ materiã. vtrũq3 cõponiẗ ab hodos: ideſt via.

Quas tibi declarat Syntaxis non repetemus.

¶ De appoſitione/euocatiõe/cõceptiõe/ſylepſi/zeugmate antiptoſi/ſinthesi/ ſinecdo=
cheq̃ in ſyntaxi dicta ſunt haud operepcium fuerit repetere: ita illis ſupſedẽdum cen Idiopha=
ſeo. Nec3 multũ dicẽdũ de Idiophaſi ꝛ alophyli: cũ Idiophaſis ſit reciproca cõſtru ſis.
ctio: q̃ſi ppria locutio aut dictio: ad idios.i.ppri⁹. ꝛ phaſis.i.fama aut dictio vt e= allophilis
go me diligo: tu te: ille ſe. Allophylis ẽ cõſtructio nõ reciproca vt diligo Paulũ. dr
quaſi alteri⁹ gñis ex allo.i.aliud ꝛ phylõ cũ y greco.i.gen⁹ gẽs natio. Mãcinell⁹ fi=
guras eẽ cẽſet. Neutrũ nomẽ eſt hexametro aptũ q̃ idiophaſis tribrachũ includit.
allophil⁹ ꝟo cõtra Mãci.ẽ. Ditroche⁹: q̃ tertiã ſyllabã pducit vt Pãphyla ſcđa3.

Rem nimis vt notam ferimus nos ſepe tacere.

¶ Paraſiopeſis eſt quũ aliqđ nos reticere dicim⁹: vt potẽ olbus notũ aut cũ ſuſpi= Paraſio=
tionẽ excitare maiorẽ reticẽdo poſſumus: quale eſt illud. In pñtia iudices: in iuſſu peſis.
ppli q̃ improbiſſime geſſerit reticebo. De falſis ci⁹ lrĩs q̃s ad ſenatũ miſerit nihil di ꝛ Paraſio
cam. Quod illeq̃ ſepe interminati eſſe ꝟomittã. Nã ꝛ hec vobis nota ſũt ꝛ q̃ nouiſſime. peſis lati=
multo indigniora cõmiſit q̃ primũ cognoſcenda. Itẽ illud. Cogis me iniurie tue: cãm ne occupa
proferre: nihil agis. Nõ dicã ſ3 ipm tp̃s ea patefaciet. Latine hec figura diciẗ oc= tio ꝛ ꝑoccu
cupatio ꝛ ꝑoccupatio. Paraſiopeſis pe.lõga: vt apoſiopeſis in Cornucopie Perot patio dr.
ti ſcribiẗ ꝑ ſcđam, vocalẽ an ſ: ſit a para.i.apud/ab/preter: ꝛ ſiopeſis.i.ſilentium.

Fingere perſonam res eſt per crebra poete.

¶ Proſopopeia eſt pſone fictio quoties inanimatũ ad aiatũ loquitur. aut contra ad Proſopo
aiatũ ad inanimatũ vel rõnis expers. vt Ouidius ad libũ. Parue nec inuideo ſine peia.
me liber ibis in vrbẽ. Et Ouidiani libri Qui modo Naſonis fueram⁹ quinq3 libelli
Horati. Quid amplius. o mare ꝛ o terra ardeo. apud Ouidiũ in metha. Terra loq
tur ꝛ Cornix ꝛc. Proſopopeia cõtinet duos cõtinuos iãbos. ideo hexametrũ nõ in
greditur a proſopon per ω mega in ſcđa ſyllaba.i.perſona ꝛ poeo.i.facio aut fin=
go. Hinc etiã ꝛ ab ethos.i.mos fit ꝛ opoeia que eſt morũ efficio ſiue Mimeſio.i.imi ethopeia
tatio: vt apud Terent. At ego neſciebam quorſum tu ires paruula hic eſt abiecta
educit mater pro ſua ſoror dictu. eſt cupio adducere vt reddã ſuis Mimeſis ne ma= Mimeſis.
le pronuncies penultimam producit: q̃ grece ſcribitur κυμισις.

Laudatur verbi repetitio facta decenter.

¶ Expanodos eſt cũ decore dictionis repetitio ſiue regreſſio: plerũq3 cum negatiõe epanodos
interdũ ſine ea: vt principiũ dignitas eſt poene par: nõ par: fortaſſe eorũ q̃ ſeq̃bantẽ
eſt principatus bon⁹ eſt: non bon⁹ aũt qui in tyrannidẽ cõmutaẗ. Itẽ3 magnus eſt labor

dicendi magna eſt res. Item par eſſe vobis non par mihi Juli⁹ arte. et vt Laur. Valla ait. Compulerantq; greges corydō & thyrſis in vnū Thyrſis oues. corydon diſtentas lacte capellas. epanodos proceleumatic⁹ eſt hexametris ꝯtumax. fit ex epi et ana ꝙ̄ coniūcta iterū vel retro indicāt & hodos .i. via ꝗ̄ſi ad priorē viā regreſſio. Sunt qui epāhodos aſpirāt. vt hodos: alij citra flatū epanodos/periodos exodus/ Synodus ſcribūt vt philippus argyrıpp⁹: nō philipp⁹/argyripp⁹ &c. lz ꝯponaꝛ ab hyppos: de qua re alias plura dicemus: ſi mitiſſim⁹ dn̄s noſter Jeſus vitā dederit.

Paradiaſtole. **Virtutum vitijs interdum nomina dantur**

¶ Paradiaſtole eſt quū rem n̄ram dilatam⁹ interꝑtatione: vt cū aſtutū ſapientē vocam⁹ ꝓdigū liberalē. Temerariū fortē ſic cū Nigro Mācinell⁹. Componiꝛ ex para .i. iuxta & diaſtole .i. dilatio. vt Mācinell⁹ ait. At Fabi. in ix. diſtinctionem transfert. verba eius ſunt hec. Detractionis grā facta coniunctio (συνοικείωσις vocant) qui duas res diuerſas colligat. Tam deeſt auaro qđ hȝ ꝙ̄ qđ nō hȝ. Cui ediuerſo volūt eē diſtinctionē cui nomē dāt ꝑadiaſtolē: qua ſimilia diſcernunꝛ: quū te ꝓ aſtuto ſapientē appelles ꝓ ꝯfidētē fortē: ꝓ illiberali diligētē. In hunc locum ſic ſcribit

Synoeciosis. Raphael Regi⁹: Synoecioſis aut Synoeceoſis (nā diphthōgus modo in i modo in e longū vertitur) ex eo nomē accepit ꝙ duo diuerſa ſimul habitare faciat hoc eſt colligat aut cōiungat. Nam συνοικείωσις Synoeceoſis cohabitatio dicitur.

Paradiaſtole. ¶ Paradiaſtole aut transferꝛ ſeiūctio/diuiſio/ſeꝑatio/diſtictio. diaſtell o .i. diſtiguo Hoc autē modo a Rutilio Lupo definiꝛ ꝑadiaſtole eſt ſchema qđ duas aut plures ꝙ̄ videnꝛ vnā vim habere ſentētias diſiūgit: & quātū diſtāt docet cuiq; ſuā ſentētiā ſubiungendo in hūc modū. Nā quū ceterorū opinionē fallere conaris tute ipſe fruſtraris Nō em̄ ꝓbaris te: ꝓ aſtuto ſapiētē & ꝯfidēti fortē: ꝓ illiberali diligētem: pro maleuolo ſeuerū. Nullū eſt em̄ vitiū qđ virtutis laude gl̄iari poſſit. Huic figure (inqt Fabi⁹) ꝯtraria eſt ea ꝙ̄ eſt, vicinia trāſit ad diuerſa aut ſiliā. Breuis eſſe laboro. Obſcurus fio &c. Laur. Val. ſynoeſim vocat quā Quin. ſynoeceoſim: credo mendū eſſe in Valla. In lexico greco ſynoeceſis dı̄ cohabitatio ſynoeceo cohabito &c.

Diaſtole. Hyphen. ¶ Diaſtole (vn̄ ꝑadiaſtole) inter figuras a nōnullis poniꝛ: vt Hyphen: ꝙ̄uis ad accentū magis ꝑtineāt. Itaq; Diaſtole eſt diſtinctionis nota inter dictiones: ne putet eſſe cōpoſitio. Iphen eſt dictionū cōiunctio vt noſcaꝛ eſſe cōpoſitio. vtq; plures ſub vno accentu ꝓferanꝛ vt apud Verg. teſte Seruio. O ſocij neq; em̄ ignari ſum⁹ ante malorū & celi ſubter labētia ſigna. dı̄ ſubunio. ab hypo .i. ſub: & hen .i. vnum.

Hendyadis. **Hendyadim facies ſoluens immobile ſigum.**

¶ Hendyadis figura eſt quū reſolniꝛ ſubſtātiuū in adiectiuū: vt chalybes frenoſq; momordit ꝓ chalybeos frenos: & pateris libam⁹ & auro .i. pateris aureis ꝑ hēdyadim: vt Serui. docet in .ii. geor. poetis figura eſt peculiaris. Oratores vix vnꝙ̄ vtuntur. Interpretaꝛ vnū per duo ab hen cū aſpiratione .i. vnū: & dia per & dyo duo ꝗ̄ſi vnum per duo dicitur: & annulū aurum que geſto pro annulū aureum.

Quando pati quod agit fero: contraue Hypallage habetur.

Hypallage. Hypallage eſt figura quū v̄ba ꝑ aduerſum intelliguntꝛ quū qđ patiꝛ agere dı̄ aut ꝯtra. vt tradc rati vētos: ꝓ trade ratē vētis. Hypallage dı̄ ſubmutatio vel ſubalternatio: ex hypo .i. ſub & allage .i. mutatio. Allatio .i. muto. Hypallato .i. ſubmuto vel ſubalterno. Cōtra corripiūt cum Auſonio ſcȝ ꝓductio ſit melior: & longe frequētior.

Liptote erit quoties plus ſignificans minus aio.

Liptote ¶ Liptote eſt figura qua minus dicimus ꝙ̄ ſignificamus: vt haud parum doctus pro multū doctus. Munera nec ſperno dulcis amice tua .i. libenter accipio. Liptote .i. defectiua aut defectio a lipo .i. deficio vel linquo.

Antiheton fiet quoties contraria nectes

¶ Antitheton eſt figura qua ꝯtraria cōtrarijs opponunꝛ. Oui. i. meta. Frigida pugnabāt calidis: humētia ſiccis. Mollia cum duris ſine pōdere habētia pond⁹: hec

antithetō quib⁹ modis fiat antitheton. (vt Fabi. ait in .ix.) non vnico fit modo. Nā & fit ſi ſingula ſingulis opponuntur. vt vicit pudorē libido/timorē audacia. Et bina binis. Nō nr̄i ingenij eſt veſtri auxilij eſt ſententijs. Dheꝛ in cōciōib⁹: taceat in iudicijs. Cui ꝯmodiſſime iūgiꝛ ea ſpecies que diſtinctio dı̄. Odit ꝑpl's Roman⁹ ꝑriuatā luxuriā publicam magnificentiā diligit.

Antimetabole. Antitheton nō abſimilis eſt antimetabole: que eſt ex diuerſo mutatio qua v̄ba declinata reperiuntur: hoc modo. Non vt edam viuo: ſed vt viuam edo autꝭor

Fabius in nono. Georgius Valla antimetaphoram vocat. Dicitur ab anti.i.contra et Metabole.i.tranſitus, quaſi in contrarium tranſitus. Antitheton.i.contrapoſitum: ab anti.i.contra, et theton: id eſt poſitum. Perſius: Crimina raſis librat in antitheſis doctas poſuiſſe figuras, Laudatur.

Queſtio Erotema eſt inter numerata figuras.

¶ Erotema eſt interrogatio. Mancinellus inter figuras locat. Lucanus in primo Quis furor o ciues, que tanta licentia ferri Gentibus inuiſis latium prebere cruorem? Erotao.i.interrogo. Erotemo vel, Eroteſis penultima longa.i.interrogatio. Erotematicus: id eſt interrogatiuus. Eurotema

Dicta prius declarat Epexegeſis aperte.

¶ Epexegeſis eſt ante dictorum expoſitio vel declaratio: vt tolle fuga Turnum atque inſtantibus eripe fatis. Dicitur ab epi.i.ſupra: et exegeſis penultima longa cum antepenultima.i.expoſitio. Exegema, expoſitio, vel narratio hexegeome.i. precſum et expono. Exetes.i.preceptor et expoſitor. Epexegeſis.

Emphaſis eſt ſenſus maior quam verba recludunt.

¶ Emphaſis eſt figura altiorem prebens intellectum quam que verba per ſe ipſa declarant. Author Quintilianus in.viij. Eius due ſunt ſpecies. Altera que plus ſignificat quam dicit, Altera que etiam id quod non dicit. Prior eſt apud Homerum: quum Menelaus gratos in equum deſcendiſſe ait, Nam verbo vno magnitudinem eius oſtendit: et apud Vergilium Demiſſum lapſi per funem. Nam ſic quoque demonſtrata eſt magnitudo Idem. Cyclopa quum iacuiſſe dicit per antrum: prodigioſum illud corpus ſpacio loci menſus eſt. Sequens poſitum eſt in voce aut omnino ſuppreſſa, aut etiam abſciſſa Supprimitur vox apud Ciceronem pro Ligario quod ſi in tanta fortuna: bonitas tanta non eſt quam tu per te per te inquam obtines: intellecto quid loquor. Tacuit enim illud quod nihilominus intelligitur: non deeſſe homines qui ad id crudelitatem eum impellerent. Verg. in.4. Geor. Emphaſim fecit: authore Seruio. Quum iam glandes atque arbuſta ſacre. Deficerent ſylue et victum dodona negaret. Significatur enim etiam id quod non dicit hoc eſt non ſolum alie: ſed etiam ſacre. Nam harum ſterilitas aliarum denotat infoecunditatem. Emphaſis interpretatur ſuſpitio / ſignificatio, demonſtratio effigies. Emphanizo.i.demonſtro: declaro. Empheno.i.manifeſto. Niger Emphaſim vocat quotiens fixum pro mobili ponitur. vt ſcelus pro ſceleſtus etc. Emphaſis * Due ſunt ſpecies emphaſis.

Quod nihil ad ſenſum facit: eſto Parelcon vbique

¶ Parelcon eſt dictionis aut ſyllabe nihil ad ſenſum facientis adiectio vt apud Teren. Adeſdum paucis te volo. Dum parelcon eſt ſyllabica adiectio. Author Donatus ſic parelcon eſt ſibi teſte Beroaldo in.viij. Apuleij. In ſuo ſibi peruoluta ſanguine vt apud Terentium. ſuo ſibi gladio hunc iugulo dicitur e Parelco.i.produco prolongo Et quid metri tamen cauſa inculcatur Periplcroma. vt multum ille et terris iactatus et alto: Ille enim ſuperabundat: teſte Seruio: interpretatur ſuperfluitas periplcos i.ſuperfluus: quaſi vltra plenitudinem, per perfectionem a peri.i.vltra et plerona.i.plenitudo: ſupplementum. Plcroſis: perfectio.i.replco perficio. Parelcon. Peripleroma

Ob pulchram vocem quid factam Euphonia fertur..

¶ Euphonia eſt mutatio quepiam venuſtioris ſoni gratia vt tytides pro tydides: et redeo pro reddo: interpretatur bona vox. Eu enim bonum indicat: phone vox eſt. Quintilianus elegantius vocalitatem appellat: quam Priſcianus bonam ſonoritatem. Euphonia, vt apud Horatium. Symphonia corripit penultimam: licet ea ſyllaba et pluribus citra neceſſitatem abutatur Mancinellus. Euphonia * Euphonia a Quintiliano vocalitas a Priſciano bona ſonoritas appellatur.

Verſus ad abſentem dicetur Apoſtropha ſermo.

¶ Apoſtrophe vel apoſtropha eſt ad abſentem ſermonis conuerſio: vt te nunc appello aphucane. Et necte tua plurima panthu labentem pietas nec appollonis infula texit Dicitur a fabio in.ix. Aduerſus ſermo ſiue aduerſio apoſtropho auerto. Apoſtrophe etiam odium ſignificat apoſtrophos eſt accentus quidam apud grecos. Apoſtropha.

Dic alleotetam contra artem quid variatum.

¶ Alleotheta eſt accidentium contra artem mutatio: vt generis numeri caſus perſone modi comparationis. itaque continet ſub ſe antiptoſim ſyntheſim et plures figuras Alleotheta.

exempla Mancinelli ſunt hec. Pars in fruſtra ſecant. Tu mihi quodcūq; hoc regni. Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. Dulce ſatis humor depulſis arbutus hedis: lenta ſalix fecto pecori mihi ſolus amyntas. De quibus omnibus quid ſentiamus ſatis in Syntaxi noſtra patet. Alleothetam Priſcianus libro. xvij. interpretatur variationem ad verbum interpretatur aliter poſita aulalia poſitio ab alos .i. aliter vel alocos cum oe diphthongo vt greca literatura indicat ἀλλοιωσ: inde alius et varius atq; diuerſus ἀλλιω .id eſt permuto. ἀλλοιωσ allocoſis .cum oe diphthongo ſequente o longum: id eſt mutatio & (vt ita dixerim) alteratio & a theton: id eſt poſitum. Theſis poſitio quorum compoſita penultimam corripiunt omnia vt antitheton apud Perſium agonotheta. epitheton &c. Ideo tam Mancinellus ꝙ ceteri quotquot hactenus figurarum nomina verſibus concluſere duos barbariſmos in hoc nomine fecerunt peruerſe citra neceſſitatem ſecundam corripientes & penultimam producentes. ¶ Alloetheta dicitur alio nomine alloeſis .que duo nomina in Seor. Ualla. rectiſſime cum oe diphthongo impreſſit Aldus vir vtriuſq; lingue inſtaurator ſummus. Ualla aloethetam vocat alio nomine ſoloecophanem quaſi ſoloecum ſiue ſoloeciſmum apparentem a ſoloecus & phanos .id eſt apparens: vnde amorem phancta vocauit Orpheus q; primus ex chao apparuerit hunc ſolem eſſe volunt nonnulli phanizo: id eſt appareo. oſtendo. manifeſto. Uocatur eadem figura archaiſmos id eſt antiquus priſcus. Licet imperitum vulgus putet archaiſmon prepoſitionis tantum figuram eſſe. Mihi concinet quiſquis commentarios Donati/ Seruij/ Beroaldiq; diligenter perlectitauerit.

τελοσ

Excudebat Theobaldus Paganus Lugduni.
Anno domini .M.D.xxxvj.